పురపాలక మరియు

పట్టణాభివృద్ధి శాఖ

శ్వేత పత్రం

డిసెంబర్, 2018

విషయసూచిక

క్ర.సంఖ్య	విషయం	పేజి నెం.
1	పరిచయం	6
1.1	పట్టణాభివృద్ధి నేపథ్యం	7
1.2	పట్టణాభివృద్ధి శాఖ చట్టబద్ధమైన విధులు మరియు బాధ్యతలు	7
1.3	రాష్ట్ర పునర్ వ్యవస్థీకరణ నేపథ్యంలో ఎదుర్కొంటున్న సవాళ్ళు మరియు సమస్యలు	8
1.4	సమస్యలు మరియు సవాళ్ళను అధిగమించడానికి ప్రవేశపెట్టిన విధానాలు మరియు వ్యూహాలు	8
2	గత నాలుగేళ్ళలో (2014-15 ఆర్థిక సంవత్సరం నుండి 2018-19 ఆర్థిక సంవత్సరం వరకు) కనబరచిన అభివృద్ధి	9
2.1	మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి	9
2.1.1	నీటి సరఫరా	12
2.1.2	మురుగునీరు మరియు మల వ్యర్థాల నిర్వహణ	13
2.1.3	వరదనీటి కాల్వలు	14
2.1.4	రోడ్లు	15
2.1.5	పారిశుధ్యం	15
2.1.6	ఘనవ్యర్థ పదార్థాల నిర్వహణ	16
2.1.7	పట్టణ హరితీకరణ	16
2.1.8	పట్టణ గృహనిర్మాణం	16
2.1.9	ఎల్.ఇ.డి వీధి దీపాలు	18
2.1.10	మెట్రో రైలు (ఎఎంఆర్‌సి)	18
2.1.11	ఎపియుఐఎఎంఎల్	22
2.2	ఈ - గవర్నెన్స్ ప్రగతి	24
2.2.1	ఇఆర్‌పి	24
2.2.2	పురసేవ మొబైల్ యాప్	25
2.2.3	వర్క్‌మేనేజ్‌మెంట్ సిస్టమ్	26
2.2.4	ఆన్‌లైన్‌లో భవన నిర్మాణం మరియు లే - అవుట్లకు అనుమతులు	26

2.2.5	అపరాధ రుసుం ద్వారా భవన నిర్మాణ క్రమబద్ధీకరణ పథకం	26
2.2.6	జిఐఎస్ ఆధారిత మ్యాప్‌లు తయారు చేయుట	26
2.2.7	గృహాలకు డిజిటల్ డోర్ నెంబర్లు	26
2.2.8	జియో–పోర్టల్ & ఎస్‌డిఎస్ఎస్	27
2.2.9	డ్రోన్ల ఆధారిత పర్యవేక్షణ మరియు నివేదికలు తయారీ	28
2.3	పట్టణ ఘనవ్యర్థపదార్థాల నిర్వహణ	28
2.3.1	జి. ఓ. 279 – మున్సిపల్ ఘన వ్యర్థ పదార్థముల నిర్వహణ విధానము	28
2.3.2	ఆర్.టి.ఎం.ఎస్ (రియల్ టైమ్ మోనిటరింగ్ సిస్టమ్)	29
2.4	కమాండ్ కమ్యూనికేషన్ సెంటర్	29
2.5	సిబి, ఐబి, మరియు ఐఇబిసి కార్యకలాపాలకు రాష్ట్రస్థాయి వ్యూహం	29
2.6	మున్సిపల్ విద్య	30
2.6.1	ఫౌండేషన్ కోర్సులు	30
2.6.2	ప్రీస్కూల్స్ (అంగన్‌వాడీ)	31
2.7	అన్నా క్యాంటీన్లు	31
2.8	మెప్మా కార్యక్రమాలు	32
2.8.1	మెప్మా – గడచిన నాలుగు సంవత్సరాలలో సాధించిన ప్రగతి	33
2.9	పట్టణ ప్రగతిపథం	35
2.9.1	హ్యాపీ సండే కార్యక్రమం	35
2.9.2	పోస్టర్ రహిత పురపాలక సంఘాలు	35
2.9.3	ఎబిసి & ఎఆర్‌వి కార్యక్రమం	35
2.9.4	పందుల బెడద నివారణ	35
3	సాధించిన విజయాలు	36
4	పురస్కారాలు	37
5	భవిష్యత్ ప్రణాళిక	41

వ్యవహారిక పదాలు – వాటి అర్థాలు

ABC & ARV	: ఆనిమల్ బర్త్ కంట్రోల్ & యాంటీ రాబీస్ టీకాలు
ADB	: ఆసియన్ డెవలప్మెంట్ బ్యాంక్
AIIB	: ఆసియన్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ ఇన్వెస్ట్మెంట్ బ్యాంక్
AMRUT	: అటల్ మిషన్ ఫర్ రెజువెనేషన్ మరియు అర్బన్ ట్రాన్స్ఫర్మేషన్
APMDP	: ఆంధ్ర ప్రదేశ్ మున్సిపల్ డెవలప్మెంట్ ప్రాజెక్టు
APUIAML	: ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అర్బన్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ అసెట్ మేనేజ్మెంట్ లిమిటెడ్
BSMM	: బ్లాక్ స్పాట్ మానటరింగ్ & మేనేజిమెంట్
CFC	: కెరీర్ ఫౌండేషన్ కోర్స్
CIIP	: క్రిటికల్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ ఇన్వెస్ట్మెంట్ ప్లాన్
C&D	: కన్స్ట్రక్షన్ మరియు డెమోలిషన్
DDNS	: డిజిటల్ డోర్ నంబరింగ్ సిస్టం
DMA	: డైరెక్టర్ అఫ్ మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్
ERP	: ఎంటర్ప్రైజ్ రిసోర్స్ ప్లానింగ్
EIIP	: ఈవెంట్యుయల్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ ఇన్వెస్ట్మెంట్ ప్లాన్
FRS	: ఫెషియల్ రికగ్నిషన్ సిస్టం
FSTP	: ఫీకల్ స్లడ్జ్ ట్రీట్మెంట్ ప్లాంట్
GIS	: జియోగ్రాఫికల్ ఇన్ఫర్మేషన్ సిస్టం
GoAP	: ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం
GoI	: భారత ప్రభుత్వం
GVMC	: గ్రేటర్ విశాఖపట్నం మున్సిపల్ కార్పొరేషన్
HUDCO	: హౌసింగ్ అండ్ అర్బన్ డెవలప్మెంట్ కార్పొరేషన్
HSC	: హౌస్ సర్వీస్ కనెక్షన్
IHHTs	: వ్యక్తిగత మరుగుదొడ్లు
IVRS	: ఇంటరాక్టివ్ వాయిస్ రెస్పాన్స్ సిస్టం
JNNURM	: జవహర్ లాల్ నెహ్రూ నేషనల్ అర్బన్ రెన్యువల్ మిషన్

LPCD	: లీటర్స్ పర్ క్యాపిట పర్ డే
MA & UD	: మున్సిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ అండ్ అర్బన్ డెవలప్మెంట్
MEPMA	: అర్బన్ ప్రాంతాల్లో పేదరిక నిర్మూలన కార్యక్రమం
MoHUA	: హౌసింగ్ అండ్ అర్బన్ వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ
MLD	: రోజుకు మిలియన్ లీటర్ల
NGT	: నేషనల్ గ్రీన్ ట్రిబ్యునల్
NRW	: నాన్-రెవెన్యూ వాటర్
NULM	: నేషనల్ అర్బన్ లైవ్లీహుడ్ మిషన్
OTSFA	: వన్ టైమ్ ప్రత్యేక ఆర్థిక సహాయం
PMAY	: ప్రధాన్ మంత్రి ఆవాస్ యోజన
RTMS	: రియల్ టైమ్ పర్యవేక్షణ వ్యవస్థ
SCC	: షెడ్యూల్డు కులముల కాంపోనెంటు
SDSS	: ప్రాదేశిక డెసిషన్ సపోర్ట్ సిస్టం
SFC	: రాష్ట్ర ఆర్థిక కమిషన్
SLA	: సేవా స్థాయి ఒప్పందం
SLB	: సర్వీస్ స్థాయి బెంచ్ మార్కు
STC	: షెడ్యూల్డ్ తెగలు కాంపోనెంట్
STP	: మురికినీటి శుద్ధి కర్మాగారం
SWM	: సాలిడ్ వేస్ట్ మేనేజ్మెంట్
UDA	: అర్బన్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీ
ULB	: అర్బన్ స్థానిక సంస్థలు
WTC & WTE	: వేస్ట్ టు కంపోస్ట్ & వేస్ట్ టు ఎనర్జీ

1 ఉపోద్ఘాతం

రాష్ట్ర విభజన తర్వాత ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాన్ని 13 జిల్లాలతో పునర్వ్యవస్థీకరించటం జరిగింది. అవి శ్రీకాకుళం, విజయనగరం, విశాఖపట్టణం, తూర్పు గోదావరి, పశ్చిమ గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు, ప్రకాశం, నెల్లూరు, చిత్తూరు, అనంతపురం, కర్నూలు, కడప. అలాగే 14 కార్పోరేషన్లు మరియు 96 మున్సిపాల్టీలు, నగర పంచాయితీలు ఏర్పడ్డాయి.

పురపరిపాలన మరియు పట్టణాభివృద్ధి శాఖకు పట్టణ రంగ నిర్వహణ మరియు పట్టణాలను అభివృద్ధి చేయు బాధ్యతను అప్పగించడం జరిగింది.

ఈ శాఖ యొక్క ముఖ్యమైన బాధ్యతలు

- సుపరిపాలన మరియు స్థిరమైన పట్టణాభివృద్ధి కొరకు శాఖాధిపతులకు, అన్ని పురపాలక సంఘాలకు / మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లకు / పట్టణాభివృద్ధి సంస్థలకు మార్గదర్శకత్వం చేయుచు వివిధ కార్యక్రమములను మరియు పథకములను పర్యవేక్షించుట.
- సమర్థవంతమ్మైన పౌర పరిపాలనను సాధించడానికి మరియు ప్రభుత్వ విధి విధానాలకు మరియు మార్గదర్శకాలకు అనుగుణంగా మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లు మరియు పురపాలక సంఘాలు పని చేయు విధంగా వాటి రోజు వారి కార్యక్రమాలు రూపొందించుట.
- పట్టణ ప్రదేశాల్లో అభివృద్ధి కొరకు తమ పరిధిలోని అన్ని హెచ్ఓడిలకు కావాల్సిన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేపట్టేందుకు అవసరమైన బడ్జెట్‌ను సమకూర్చుట.
- వివిధ రకాలైన అభివృద్ధి పనులు మరియు ప్రాజెక్టులు చేపట్టేందుకు కావాల్సిన అనుమతిని కల్పించుట.
- యుడిఎలు / యుఎల్‌బిల యొక్క మాస్టర్ ప్లాన్‌లకు అనుమతి కల్పించి అవసరమైన చోట మార్పులు చేపట్టుట.
- పౌర పరిపాలన మరియు పట్టణ ప్రదేశాల అభివృద్ధి కొరకు కొత్త విధానాలు / నిబంధనలు / నియమాలు మరియు చట్టాలు రూపకల్పన మరియు అమలు చేయుట.
- పట్టణ ప్రదేశాల అబివృద్ధి కొరకు కొత్త యుడిఎలు / యుఎల్‌బిలు ఏర్పాటు చేయుట.
- హెచ్ఓడిలు చేపట్టే వివిధ పథకాల కొరకు ఆర్ధికశాఖతో సమన్వయం చేసుకొని రుణాలు మంజూరు చేయుట.
- పట్టణ ప్రదేశాల్లో వివిధ అభివృద్ధి కార్యకలాపాలు మరియు ప్రాజెక్టులు చేపట్టేందుకు కేంద్ర ప్రభుత్వ గ్రాంట్లు మరియు బాహ్య సంస్థల రుణసహాయం పొందేందుకు కేంద్రప్రభుత్వంతో సమన్వయం చేసుకొనుట.
- పట్టణాభివృద్ధి మరియు పౌర పరిపాలన యొక్క మెరుగైన పనితీరు కొరకు ఇతర శాఖలతో సమన్వయం చేసుకొనుట.

పుర పరిపాలన శాఖ రాష్ట్ర స్థాయిలో, రీజినల్ స్థాయిలో శాఖాధిపతుల ద్వారా పట్టణ ప్రాంతాలలో పౌరులకు కనీస అవసరములైనటువంటి మంచి నీటి సౌకర్యము, రోడ్లను ఏర్పాటు చేయుట, మురుగు నీటి కాలువలను ఏర్పాటు చేయుట, అండర్ గ్రౌండ్ డ్రైనేజీ వసతి, వీధి దీపాలను ఏర్పాటు చేయుట మొదలగునవి మరియు సేవ స్థాయి సూచీలకు అనుగుణంగా ప్రజలకు వివిధ విభాగాలకు సంబంధించి వివిధ పౌర సేవలను అందించుట, వారి ఫిర్యాదులను పరిష్కరించుట వంటి అంశాలను పర్యవేక్షించుట.

1.1 పట్టణ నేపథ్యం

ఆంధ్రప్రదేశ్ భారతదేశంలోనే 8వ అతిపెద్ద ఉషోదయ రాష్ట్రం. ఇది 1,62,970 చదరపు కిలోమీటర్లు వ్యాపించి ఉండగా, 4,93,86,799 మంది జనాభాతో దేశంలోనే 10వ అతిపెద్ద జనాభా కలిగిన రాష్ట్రం. (2011 జనాభా లెక్కల ప్రకారం జాతీయ జనాభాలో 4.10%). రాష్ట్ర వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి.

రాష్ట్ర విస్తీర్ణం	1,62,970 చ॥కి॥
రాష్ట్ర జనాభా	4,93,86,799
కుటుంబాల సంఖ్య	1,26,03,872
పట్టణ జనాభా	1,46,10,410 (29.6%)
పట్టణ కుటుంబాలు	35,92,253
షెడ్యూల్ కులాల జనాభా	84,45,398 (17.1%)
షెడ్యూల్ తెగల జనాభా	26,31,145 (5.3%)
మొత్తం యుఎల్‌బిలు	110
మున్సిపల్ కార్పోరేషన్లు	14
మున్సిపాల్టీలు	71
నగర పంచాయితీలు	25

1.2 పట్టణాభివృద్ధి శాఖ విధులు మరియు బాధ్యతలు

పట్టణ స్థానిక సంస్థలు క్రింద పేర్కొన్న రంగాలలో మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధికొరకు శ్రద్ధ వహిస్తున్నాయి.

శాఖలు : 1. నీటి సరఫరా – అన్ని గృహాలకు మంచినీటి సరఫరా కల్పించడం.

2. మురుగునీటి నిర్వహణ – మురుగునీటి శుద్ధీకరణ సౌకర్యం కల్పించడం.

3. వర్షపు నీటి పారుదల – వరదనీటి పారుదల కొరకు ఏర్పాట్లు చేయడం.

4. రోడ్లు – పక్కా రోడ్లు వేయడం (బిటి మరియు సిసి రోడ్లు)

5. ఘనవ్యర్థ పదార్థాల నిర్వహణ మరియు పారిశుధ్య నిర్వహణ – ఘనవ్యర్థ పదార్థాలను ప్రతి ఇంటి నుండి సేకరిండం, దాని రవాణా మొదలగునవి.

6. పట్టణ పచ్చదనం – హరిత ప్రదేశాలు, పార్కులు మరియు రోడ్ల ప్రక్కన చెట్లు నాటించడం.

7. స్మార్ట్ ఎల్ఇడి దీపాలు – వీధి దీపాల స్థానంలో ఎల్ఇడి దీపాలు ఏర్పాటు చేయడం.

8. పట్టణ గృహ నిర్మాణం – అతి తక్కువ సమయంలో షియర్‌వాల్ టెక్నాలజిని ఉపయోగించి అర్హత కలిగిన పట్టణ పేదప్రజలందరికీ పక్కా గృహాలు నిర్మించడం.

1.3 రాష్ట్ర పునర్వ్యవస్థీకరణ నేపథ్యంలో సవాళ్ళు మరియు సమస్యలు

- యుఎల్‌బిల విధినిర్వహణలో బాధ్యత జవాబుదారీతనం, సున్నితత్వం మరియు పారదర్శకత లోపించడం.
- రాష్ట్రంలోని అన్ని యుఎల్‌బిలలో పౌరసేవలు అందించడంలో సారుప్యత మరియు ప్రామాణికత లోపించడం.
- అశాస్త్రీయంగా చాలీచాలని నిధులు విడుదల చేయడం.
- సమర్ధవంతమైన ఘన వ్యర్థాల నిర్వహణ విధానములు లేకపోవడంతో అపరిశుభ్రమైన వాతావరణము ఏర్పడటం.
- హరిత ప్రదేశాల అభివృద్ధిలో నిర్లక్ష్యం చూపించడం.
- ఎస్‌సిల నివాస ప్రాంతాల్లో మౌలిక సదుపాయల కల్పనకు తక్కువ ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం.
- మున్సిపల్ విద్యను నిర్లక్ష్యం చేయడం.
- చాలీచాలని అంతర్గత ఆదాయ వనరులు
- ఆడిట్ మరియు అకౌంటింగ్ పనులలో తీవ్ర జాప్యం జరగడం.

1.4 సవాళ్ళు మరియు సమస్యలు అధిగమించడానికి ప్రవేశపెట్టిన వ్యూహాలు మరియు పథకాలు

➢ జవాబుదారీ తనం పెంచేందుకు అన్ని యుఎల్‌బి శాఖలలో బయోమెట్రిక్ హాజరు వ్యవస్థను ప్రవేశపెట్టడం. పారదర్శకత మరియు త్వరిత స్పందన కొరకు పూర్తిగా డిజిటల్ ఫైల్ మేనేజ్‌మెంట్ వ్యవస్థ కలిగిన ఈ- ఆఫీస్‌ను ప్రవేశపెట్టడం. అభివృద్ధి పనుల పర్యవేక్షణ కొరకు వివిధ శాఖలతో వీడియో కాన్ఫరెన్సులు నిర్వహించడం.

➢ యుఎల్‌బిలలో సుపరిపాలనలో ఎదురయ్యే సవాళ్ళను అధిగమించడానికి పట్టణాభివృద్ధి శాఖ " ఎంటర్‌ప్రైజ్ రిసోర్స్ ప్లానింగ్ మోడల్ " ను (ఇఆర్‌పి) ప్రవేశపెట్టింది. ఇది పట్టణ పరిపాలనలో అటు సిబ్బందిలోనూ ఇటు పౌరులలోనూ విప్లవాత్మకమైన మార్పులను తీసుకువచ్చింది.

➢ ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని అని పట్టణ స్థానిక సంస్థలలో జాతీయ స్థాయి సేవ సూచీ (ఎస్‌ఎల్‌బి)లకు అనుగుణంగా మౌలిక వసతుల రూపకల్పనలో ఉన్న కొరతను గుర్తించుటకు గాను, ప్రతి పురపాలక సంఘములోనూ, ప్రతి రంగాల్లోనూ మరియు ఇండికేటర్ వారీగా చర్యలు తీసుకొనబడినామి మరియు ప్రతిఫలంగా క్రిటికల్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ ఇంప్రూవ్‌మెంట్ ప్లాన్ (సిఐఐపి) మరియు ఈవెంట్యువల్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ ఇన్వెస్ట్మెంట్ ప్లాన్ లను (ఇఐఐపి) తయారు చేయుట జరిగినది..

➢ 110 యుఎల్‌బిలలో మౌలిక సదుపాయాల కల్పనకు సమగ్ర మరియు స్పష్టమైన ఆర్థిక ప్రణాళికలను తయారు చేయుట. మౌలిక సదుపాయాలలో ఉన్న జాప్యాలను పూరించడానికి రాష్ట్రప్రభుత్వం, కేంద్రప్రభుత్వం, వాణిజ్య బ్యాంకులు మరియు విదేశీ నిధుల సహాయ పథకాల నుండి ఆర్థిక సహకారం తీసుకోవడం.

➢ రాష్ట్ర స్థాయిలో శాస్త్రీయ పద్దతిలో వ్యర్థాల నిర్వహణ కొరకు మరియు డిస్పోసల్ నిమిత్తం స్వచ్ఛ ఆంధ్ర కార్పొరేషన్ ను ఏర్పాటుచేయుట జరిగినది. ప్రభుత్వ విధానము క్రింద ఘన వ్యర్థ పదార్థముల నిర్వహణ కొరకు ఎస్‌డబ్ల్యుఎం రూల్సు, 2016 మరియు జాతీయ హరిత ట్రిబ్యునల్ ఆదేశములకు అనుగుణంగా ఏకీకృత మార్గదర్శకాలను జి.ఓ. 279, తేదీ. 31.12.2015 విడుదలచేయుట జరిగినది.

➢ రాష్ట్రంలో పచ్చదనం అభివృద్ధి కొరకు ప్రత్యేకంగా రాష్ట్రస్థాయి గ్రీనింగ్ అండ్ బ్యూటిఫికేషన్ కార్పోరేషన్‌ను స్థాపించబడింది. పట్టణ ప్రదేశాలలో హరిత ప్రదేశాల అభివృద్ధి కొరకు సిఐఐపి మరియు ఎస్‌సిసి ఉప ప్రణాళికలో భాగంగా నిధులు కేటాయింపు జరిగింది.

➢ సబ్ ప్లాన్ నిధుల నుండి అన్ని షెడ్యూల్డు కులముల ఏరియాలకు మౌలిక వసతుల కల్పన కొరకు ఒక క్రమ పద్ధతిలో ఇంక్రిమెంటల్ అప్రోచ్ విధానములో ప్రణాళిక చేయుట జరిగినది.

➢ పురపాలక విద్య మీద ప్రత్యేక దృష్టి పెడుతూ అనేక బహుముఖ కార్యకలాపాలను ప్రారంభించడం జరిగింది. మౌలిక సదుపాయాల కల్పన (భవనాలు, మరుగుదొడ్లు, త్రాగునీరు, స్కూల్ ఫర్నిచర్), విద్యాపరమైన సంస్కరణలు (ఫౌండేషన్ కోర్సు, ఎస్‌పిఎఆర్‌కె కార్యక్రమం, ఉపాధ్యాయులకు శిక్షణ) మరియు స్మార్ట్ తరగతి గదులు ప్రవేశపెట్టడం.

➢ పన్ను వేయబడని మరియు తక్కువ పన్ను వేసిన ఆస్థులను రివిజన్ లేకుండా పన్నుల పరిధిలోకి తీసుకురావడం.

➢ అన్ని యుఎల్‌బిలలో అన్ని రకాల రిజిస్టర్‌లను ఎప్పటికప్పుడు ఆడిట్ చేయడం.

2 గత నాలుగేళ్ళలో నమోదు చేయబడిన అభివృద్ధి (2017-15 నుండి 2018-19 వరకు)

2.1 మౌలిక సదుపాయాల కల్పన :

యుఎల్‌బిలు తమ నిధులను ఈ దిగువ తెలిపిన వివిధ శాఖల నిధులతో సమన్వయపరుచుకుంటూ మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి పనులను చేస్తాయి.

1. అమృత్, స్మార్ట్ నగరాలు 14వ ఆర్థిక సంఘం, స్వచ్ఛ భారత గ్రాంట్ ల క్రింద భారత ప్రభుత్వం అందించిన నిధుల కేటాయింపులు:

2. ఎస్‌సిసి సబ్ ప్లాన్ క్రింద, ఎస్‌టిసి సబ్ ప్లాన్ క్రింద, రాష్ట్ర ఆర్థిక సంఘం, ఘన వ్యర్థ పదార్థాల నిర్వహణ, నగర పంచాయతీలు మరియు గ్రేడ్-3 మున్సిపాలిటీలు మరియు ప్రపంచ బ్యాంక్, ఆసియా అభివృద్ధి బ్యాంక్, ఆసియా మౌలిక వసతుల పెట్టుబడి బ్యాంకు క్రింద ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేటాయించిన నిధులు.

2014 నాటికి వివిధ మౌలిక సదుపాయాల వివరాలు, గత నాలుగేళ్ళగా 110 యుఎల్‌బిలలో జరుగుతున్న మరియు ప్రతిపాదించిన కార్యక్రమాల వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి.

	రూ.కోట్లలో
పూర్తిచేయబడిన పథకాలు	4,707.68
అమలులో ఉన్న పథకాలు	68,083.82
ప్రతిపాదిత పథకాలు	33,181.00
మొత్తం	**1,05,972.00**

క్రమ సంఖ్య	పథకం	యుఎల్‌బిలసంఖ్య	శాఖ/ వివరణ	మొత్తం రూ.కోట్లలో
			పూర్తయిన పథకాలు	
1	జెఎన్‌ఎన్‌యుఆర్‌ఎం పూర్తయిన పథకాలు	12	నీటి సదుపాయం, మరుగునీటి నిర్వహణ, రోడ్లు, కాల్వలు, ఘనవ్యర్థ పదార్ధ నిర్వహణ	1,449.09
2	14 ఆర్థిక సంఘం, రాష్ట్ర ఆర్థిక సంఘం ఎస్‌సిసి మరియు ఎస్‌టిసి ఉప ప్రణాళికలో భాగంగా చేపట్టిన పనులు	110	పైప్‌లైన్, రోడ్లు, మురికి కాల్వలు మరియు ఘనవ్యర్థ పదార్ధాల నిర్వహణ పనులు	1,986.55
3	స్మార్ట్ ఎల్‌ఇడి లైట్లు	110	వీధి దీపాలను ఎల్‌ఇడి దీపాలుగా మార్చడం	220.00
4	పురపాలక సాధారణ నిధులు	110	మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి	195.52
5	ఆంధ్రప్రదేశ్ మున్సిపల్ డెవలెప్ మెంట్ ప్రాజెక్టు (ఎపిఎండిసి)	6	విజయనగరం, బద్వేల్, మర్కాపురం, కాకినాడ అనంతపురం మరియు గుంటూరులో నీటి సరఫరా	856.51
			ఉప మొత్తం	**4707.68**
			ప్రస్తుతం అమలులో ఉన్న పథకాలు	
1	అటల్ మిషన్ ఫర్ రిజువినేషన్ అండ్ అర్బన్ ట్రాన్స్‌పోర్టు మిషన్ (ఎఎంఆర్‌యుటి)	32	ఎస్‌ఎల్‌బిలకు అనుగుణంగా నీటి సదుపాయం, మరుగునీటి నిర్వహణ, వరదనీటి నిర్వహణ, పార్కులు మరియు పచ్చని ప్రదేశాల అభివృద్ధి వంటి అంశాలను మెరుగుపరచడం	3,762.91
2	స్మార్ట్ సిటీ మిషన్ (కేంద్రప్రభుత్వం) (జివిఎంసి, కాకినాడ, తిరుపతి, అమరావతి)	4	ఆధునిక టెక్నాలజీని ఉపయోగించి స్థానిక ప్రదేశాలను అభివృద్ధి పరిచి, స్థానిక ప్రజల జీవన ప్రమాణాలను మెరుగుపర్చడం	6,420.48
3	స్మార్ట్‌సిటీ మిషన్ (రాష్ట్రప్రభుత్వం) (శ్రీకాకుళం, ఏలూరు, ఒంగోలు, నెల్లూరు, కర్నూలు మరియు అనంతపురం)	6	ఆధునిక టెక్నాలజీని ఉపయోగించి స్థానిక ప్రదేశాలను అభివృద్ధి పరిచి, స్థానిక ప్రజల జీవన ప్రమాణాలను మెరుగుపర్చడం	594.00

4 వన్‌టైమ్ స్పెషల్ ఫైనాన్షియల్ అసిస్టెన్స్ (ఓపిఎస్‌ఎఫ్‌ఎ)	2	గుంటూరులో మరుగునీటి నిర్వహణ మరియు విజయవాడలో వరద నీటి పారుదలకాలువల నిర్మాణం	1,364.86
5 హౌసింగ్ అండ్ అర్బన్ డెవలప్‌మెంట్ కార్పోరేషన్ (హెచ్‌యుడిసిఓ)	1	నెల్లూరులో నీటి సదుపాయం మరియు మరుగునీటి నిర్వహణ	1,137.62
6 పట్టణ గృహనిర్మాణం	110	అందుబాటు ధరల్లో గృహనిర్మాణ పథకం మరియు లబ్దిదారులు కట్టుకొను గృహాలు	38,265.88
7 పట్టణ పచ్చదనం	110	పట్టణ ప్రదేశాలను అందంగా, పచ్చగా తీర్చిదిద్దడం	353.34
8 ఎస్‌సిసి ఉప ప్రణాళిక	110	ఎస్‌సి నివాస ప్రాంతాల్లో మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి	2,196.66
9 ఎస్‌టిసి ఉప ప్రణాళిక	110	ఎస్‌టి నివాస ప్రాంతాల్లోమౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి	76.52
10 ఎస్‌ఎఫ్‌సి	43	పట్టణ ప్రాంతాల్లో మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి	133.92
11 ఎస్‌డిఎస్	46	గ్రేడ్ 3 మున్సిపాల్టీలలో మరియు నగర పంచాయితీలలో మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి	67.00
12 ఎస్‌డబ్ల్యుఎం	39	పట్టణ ప్రాంతాలలో ఘన వ్యర్ధ పదార్ధ నిర్వహణ ప్రదేశాలను అభిపర్చడం	46.04
13 14వ ఆర్థిక సంఘం మరియు ఫెర్‌పార్మెన్స్ గ్రాంట్లు	110	మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి	1,032.01
14 స్వచ్ఛ అంధ్ర మిషన్	110	ఐహెచ్‌హెచ్‌టి, సిటి, పిటి, ఎస్‌డబ్ల్యుఎం వాహనాలు, ఎస్‌టిపి మరమ్మత్తులు, డబ్ల్యుటిసి మరియు డబ్ల్యుటిఇ ప్రాజెక్టులు	604.62
15 పురపాలక సాధారణ నిధులు	110	మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి	490.86
16 ఎఐఐబి	50	నీటి సదుపాయం	5,188.62
17 ఎడిబి	1	విశాఖపట్టణంలో నీటి సదుపాయం	348.48
18 సిఐఐపి (ఫేజ్-1) (క్రిటికల్ ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ ఇన్‌వెస్ట్‌మెంట్ ప్లాన్)	110	110 యుఎల్‌బిలలో 6 మౌలిక విభాగాలలో ఎంపిక చేసిన కొలమానాల ఆధారంగా అత్యవసర మౌలిక సదుపాయాల అంతరాలను పూరించడం	6,000.00
		ఉప మొత్తం	**68,083.82**

ప్రతిపాదిత పథకాలు

1	సిఐఐపి (ఫేజ్ – 2) (అత్యవసర మౌలికసదుపాయాల పెట్టుబడి పథకం)	110	110 యుఎల్‌బిలలో 6 మౌలిక విభాగాలలో ఎంపిక చేసిన కొలమానాల ఆధారంగా అత్యవసర మౌలిక సదుపాయాల అంతరాలను పూరించడం	6,600.00
2	ఇఐఐపి (భవిష్యత్తు మౌలిక సదుపాయాల పెట్టుబడి పథకం)	110	110 యుఎల్‌బిలలో పేర్కొన్న 6 మౌలిక విభాగాలలో మౌలిక సదుపాయాల అంతరాలను ఒక దీర్ఘ కాలిక ప్రణాళిక ద్వారా పరిష్కరించడం	17,692.00
3	సిస్టమ్ ఇంప్రూవైజేషన్‌ప్లాన్ (ఎస్‌ఐటి)	32	ఎన్‌ఆర్‌డబ్ల్యుని తగ్గించడం, మరియు సమాన నీటి పంపిణీ	2,100.00
4	విజయవాడ మెట్రోరైలు పథకం	1	విజయవాడ మెట్రోరైలు పథకం	6,789.00
			ఉప మొత్తం	**33,181.00**
			మొత్తం	**1,05,972.50**

విభాగాల వారీగా 2014, అమలు జరుగుతున్న మరియు ప్రతిపాదిత మౌలిక సదుపాయాల వివరాలు ఈ క్రింద పేర్కొనబడినవి.

2.1.1 నీటి సదుపాయం

1 వనరుల సామర్థ్యం

- 135 ఎల్‌పిసిడి వద్ద అవసరమైన మొత్తం సామర్ధ్యం : 2,566 ఎంఎల్‌డి
- 2.6.2014 నాటికి సామర్థ్యం : 534 ఎంఎల్‌డి
- గత నాలుగు సంవత్సరాల్లో జోడించబడిన సామర్థ్యం : 184 ఎంఎల్‌డి
- ప్రస్తుత సామర్థ్యం : 1,718 ఎంఎల్‌డి
- ప్రాజెక్టు (ఎఎంఆర్‌యుటి & ఎఐఐబి) నుండి జోడించబడిన అదనపు సామర్థ్యం : 668 ఎంఎల్‌డి
- ప్రతిపాదించి ప్రాజెక్టు (ఇఐఐటి): రూ.3681.66 కోట్లు) జోడించబడిన సామర్థ్యం : 180 ఎంఎల్‌డి

2 మంచి నీటి సరఫరా

- జూన్ 2, 2016 నాటికి : 66 పురపాలక సంఘాల్లో రోజువారి నీటి సరఫరా.
- ప్రస్తుత యుఎల్‌బిలు : 98లో రోజువారీ నిటి సరఫరా

3 పంపిణీ వ్యవస్థ

- కావాల్సిన మొత్తం నెట్‌వర్క్ : 23,102 కిలోమీటర్లు
- 2.6.2014 నాటికి నెట్‌వర్క్ : 6,442 కిలోమీటర్లు

➢ గత నాలుగు సంవత్సరాల్లో వేయబడిన నెట్‌వర్క్ : 8,858 కిలోమిటర్లు

➢ ప్రస్తుతం నెట్‌వర్క్ పొడవు : 15,300 కిలోమీటర్లు

➢ ప్రాజెక్టు (ఎఎంఆర్‌యుటి, సిఐఐపి, ఎఐఐబి) నుండి నెట్‌వర్క్ పొడవు : 7,802 కిలోమీటర్లు

4 గృహ సర్వీస్ కనెక్షన్లు

➢ కావాల్సిన మొత్తం సర్వీస్ కనెక్షన్లు : 36,19,470

➢ 2.6.2014 నాటికి సర్వీస్ కనెక్షన్లు : 7,45,471

➢ గత నాలుగేళ్ళలో ఇవ్వబడిన సర్వీస్ కనెక్షన్లు : 9,16,957

➢ ప్రస్తుతం ఉన్న గృహ సర్వీస్ కనెక్షన్లు : 16,62,428

➢ ఇవ్వాల్సిఉన్న గృహ సర్వీస్ కనెక్షన్లు : 19,57,042

➢ అమలులో ఉన్న ప్రాజెక్టుల నుండి గృహ సర్వీస్ కనెక్షన్లు : 13,59,231

ప్రాజెక్టు పేరు	మొత్తం ప్రాజెక్టు విలువ	గృహ సర్వీస్‌కనెక్షన్ల సంఖ్య
ఎఎంఆర్‌యుటి	2,536.22 కోట్లు	4,52,031
హెయుడిసిఓ నెల్లూరు	556.77 కోట్లు	70,000
ఎపిఎండిపి	856.51 కోట్లు	86,096
ఎఐఐబి	4820.39 కోట్లు	3,53,426
సిఐఐపి, ఫేజ్ – 1	484.17 కోట్లు	3,97,678
మొత్తం	9,254.06 కోట్లు	13,59,231

– అంగీకరించిన ప్రాజెక్టుల నుండి హెచ్ఎస్‌సిలు (సిఐఐపి ఫేజ్ 2: రూ.727.83 కోట్లు) : 5,57,811

2.1.2 మురుగునీటి నిర్వహణ

1 హెచ్ఎస్‌సిల సామర్థ్యం

➢ కావాల్సిన మొత్తం సామర్థ్యం : 1814.30 ఎంఎల్‌డి

➢ 2.6.2014 నాటికి సామర్థ్యం : 216.00 ఎంఎల్‌డి

➢ గత నాలుగేళ్ళలో జోడించబడిన సామర్థ్యం : 206.30 ఎంఎల్‌డి

➢ ప్రస్తుత సామర్థ్యం : 422.30 యంఎల్‌డి

➢ అమలులో ఉన్న ప్రాజెక్టుల నుండి సామర్థ్యం : 819 యంఎల్‌డి

ప్రాజెక్టు పేరు	మొత్తం ప్రాజెక్టు విలువ	సామర్థ్యం
అమృత్ (ఎఎంఆర్‌యుటి)	661.49 కోట్లు	192
హడ్కో (హెయుడిసిఓ నెల్లూరు)	183.75 కోట్లు	105
ఓటిఎస్ఎఫ్ఎ గుంటూరు	190.50 కోట్లు	127
ఇతర పథకాలు	257.50 కోట్లు	147
ఎఐఐబి	110.00 కోట్లు	25
సిఐఐపి, ఫేజ్ – 1	315.00 కోట్లు	223
మొత్తం	1717.99 కోట్లు	819 యంఎల్‌డి

అంగీకరించిన ప్రాజెక్టుల నుండి సామర్థ్యం (సిఐఐపి ఫేజ్ 2: రూ. 833.30 కోట్లు) : 573 యంఎల్‌డి

2 మురుగునీటి పారుదల నెట్‌వర్క్

- కావాల్సిన మొత్తం నెట్‌వర్క్ : 23,955 కిలోమీటర్లు
- 2.6.2014 నాటికి ఉన్న నెట్‌వర్క్ : 1,334 కిలోమీటర్లు
- గత నాలుగు సంవత్సరాలలో వేయబడిన నెట్‌వర్క్ : 3,055 కిలోమీటర్లు
- ప్రస్తుత నెట్‌వర్క్ పొడవు : 4,389 కిలోమీటర్లు
- అమలులో ఉన్న పథకాల నుండి నెట్‌వర్క్ : 1,662 కిలోమీటర్లు

ప్రాజెక్టు పేరు	మొత్తం ప్రాజెక్టు విలువ	పొడవు
అమృత్ (ఎఎంఆర్‌యుటి)	132.24 కోట్లు	212
హడ్కో (హెయుడిసిఓ నెల్లూరు)	397.10 కోట్లు	385
ఓటిఎస్ఎఫ్ఎ గుంటూరు	713.32 కోట్లు	1,065
మొత్తం	**1,242.66 కోట్లు**	**1,662 కిలోమీటర్లు**

- ఇఐఐపి లో ప్రతిపాదించబడినది (ప్రాజెక్టు ధర : 10,458.72 కోట్లు) : 17,904 కిలోమీటర్లు

2.1.3 వరద నీటి పారుదల

1. నెట్‌వర్క్

- కావాల్సిన మొత్తం నెట్‌వర్క్ : 36,720 కిలోమీటర్లు
- 2.6.2014 నాటికి ఉన్న నెట్‌వర్క్ : 21,207 కిలోమీటర్లు
- గత నాలుగు సంవత్సరాలలో వేయబడిన నెట్‌వర్క్ : 2,381 కిలోమీటర్లు

- ప్రస్తుత నెట్‌వర్క్ పొడవు : 23,588 కిలోమీటర్లు
- అమలులో ఉన్న పథకాల నుండి నెట్‌వర్క్ : 3,915 కిలోమీటర్లు

ప్రాజెక్టు పేరు	మొత్తం ప్రాజెక్టు విలువ	పొడవు
ఎఎంఆర్‌యుటి	350.75 కోట్లు	118
ఓటిఎస్ఎఫ్ఎ విజయవాడ	461.04 కోట్లు	443
సిఐఐపి, ఫేజ్ – 1	1356.26 కోట్లు	3354
మొత్తం	**2168.05 కోట్లు**	**3915 కిలోమీటర్లు**

- అంగీకరించబడిన ప్రాజెక్టుల నుండి నెట్‌వర్క్ : 9,217 కిలోమీటర్లు

(సిఐఐపి ఫేజ్ 2: 5376కిలోమీటర్లు (2173.74 కోట్లు),– ఇఐఐపి – 3841 కిలోమీటర్లు (3542.87 కోట్లు)

2.1.4 రోడ్లు

1. రోడ్ నెట్‌వర్క్

- కావాల్సిన మొత్తం పక్కా రోడ్ నెట్‌వర్క్ : 23,965 కిలోమీటర్లు
- 2.6.2014 నాటికి ఉన్న నెట్‌వర్క్ : 15,711 కిలోమీటర్లు
- గత నాలుగు సంవత్సరాలలో వేయబడిన రోడ్ పొడవు : 2,772 కిలోమీటర్లు
- ప్రస్తుత రోడ్ల పొడవు : 18,483 కిలోమీటర్లు
- అమలులో ఉన్న పథకాల నుండి రోడ్ల పొడవు : 3,594 కిలోమీటర్లు

  (సిఐఐపి ఫేజ్ 1 : రూ.2312.22 కోట్లు)
- అంగీకరించబడిన ప్రాజెక్టుల నుండి రోడ్ల పొడవు : 1,888 కిలోమీటర్లు

  (సిఐఐపి ఫేజ్ 2 : రూ.1213.78 కోట్లు)

2.1.5 పారిశుధ్యం

1. నిర్మించబడిన వ్యక్తిగత మరుగుదొడ్లు : 2,36,525
2. నిర్మించ బడిన సామాజిక మరుగుదొడ్లు : 1,357 (8560 సీట్లు)
3. నిర్మించ బడిన ప్రజా మరుగుదొడ్లు : 826 (5832 సీట్లు)
4. నిర్మించ బడిన పాఠశాల మరుగుదొడ్లు : 1400 (6955 సీట్లు)

2.1.6 ఘన వ్యర్థ పదార్థ నిర్వహణ

1. చెత్తనుండి విద్యుత్ ఉత్పత్తి చేయు ప్రాజెక్టులు : 9 (61 మున్సిపాలిటీల నుండి సేకరణ)
2. చెత్త నుండి బయోగ్యాస్ ఉత్పత్తి చేయు ప్రాజెక్టులు : 9 (10 యుఎల్‌బిలను కలుపుతూ)
3. చెత్త నుండి కంపోస్ట్ ప్రాజెక్టులు: 38 (39 మున్సిపాలిటీల నందు)
4. సి & డి వ్యర్థ పదార్థ ప్రాజెక్టులు : 3
5. బయో క్యాంపింగ్ : 1 (కడప)
6. బయో మైనింగ్ : 3 (విజయవాడ, తిరుపతి, జివిఎంసి)
7. ఎఫ్ఎస్‌టిపిలు : 7 ప్యాకేజీలు (76 యుఎల్‌బిలను కలుపుతూ) కో ట్రీట్‌మెంట్ ప్లాంట్లు : 32 (32 యుఎల్‌బిలు)

2.1.7 పట్టణ పచ్చదనం

1. పరిసరాలను శుభ్రపరిచి సుందరీకరణ పనులు : 596 (300.11 కోట్లు)
2. అమృత్ పార్కులు : 125 (88.38 కోట్లు)
3. ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులలో మొక్కలు నాటడం : 12 (3.22 కోట్లు)
4. జాతీయ రహదారులు : 67 కిలోమీటర్లు (27.48 కోట్లు)
5. సరస్సు అభివృద్ధి (తిరుపతి) : 3 (17.29 కోట్లు)
6. పిఎంఎవై (ఎహెచ్‌పి) హౌసింగ్ కాలనీల్లో చేపట్టిన పచ్చదన కార్యక్రమం : 31 యుఎల్‌బిలు (26.10 కోట్లు)
7. సిఐఐపి పార్కులు : 233 (200 కోట్లు)
8. బహిరంగ వ్యాయామ పరికరాలు ఏర్పాటు : 53 యుఎల్‌బిలలో 80 సెట్లు (5.06 కోట్లు)

2.1.8 పట్టణ గృహనిర్మాణం

మంజూరు అయినవి

1. అందుబాటు ధరల్లో గృహనిర్మాణ కార్యక్రమం : 5,29,786 (101 యుఎల్‌బిలు)
2. లబ్దిదారులు నిర్మించుకొను గృహనిర్మాణం : 4,28,444 (110 యుఎల్‌బిలు మరియు 9 యుడిఎలు)

నూతన కార్యాచరణలు

- సత్వర ఫలితాలు మరియు ఒకే విధమైన నాణ్యత కలిగిన ప్రపంచంలోనే ఒక అత్యుత్తమమైన నిర్మాణ టెక్నాలజీ షీర్ వాల్ టెక్నాలజీని ప్రవేశపెట్టడం.
- ఈ టెక్నాలజీని బిల్డింగ్ మెటీరియల్స్ అండ్ టెక్నాలజీ ప్రమోటింగ్ కౌన్సిల్ (బిఎంటిపిసి) ఆమోదించినది.

- ప్రైవేటు డెవలెపర్స్‌తో పోటీగా అంతర్గత మరియు బహిర్గత మౌలికవసతులు కల్పించడం.
- సిసిటివి పర్యవేక్షణ, ఎపి ఫైబర్ నెట్ మరియు సాంఘిక మౌలిక వసతులు కల్పించడం.
- పారదర్శకత్వాన్ని పెంపొందిస్తూ ఆన్‌లైన్‌లో ప్లాట్లు కేటాయించడం.
- నిర్మాణం జరిగే సమయంలో లబ్దిదారుల అభిప్రాయాలు తీసుకోవడానికి నిర్మాణ స్థలాలకు సందర్శనలు ఏర్పాటు చేయడం.
- లబ్దిదారుల నుండి కొత్త మహిళాసంఘాలను ఏర్పరిచి వారికి మెప్మా ద్వారా సహకారం అందించి వారి నైపుణ్యాలను అభివృద్ధి పరిచి వారికి జీవనోపాధి అవకాశాలు కల్పించడం.

కల్పించబడిన సౌకర్యాల జాబితా

ఏ) పిఎంఎవై – ఎన్‌టిఆర్ నగర్‌లలో కల్పించబడిన అంతర్గత వసతులు :

(ఇంతకు పూర్వ గృహ నిర్మాణ పథకాల్లో లేని వసతులు)

- లివింగ్ రూమ్, బెడ్ రూమ్, వంటగది, ఫ్లోరింగ్, కారిడార్ మరియు మెట్లకు విట్రిఫైడ్ టైల్స్‌ని ఏర్పాటు చేయడం.
- మురుగుదొడ్లకు జారని సిరామిక్ టైల్స్.
- మరుగుదొడ్లు మరియు వంటగదుల్లో గోడలకు గ్లేజ్ సిరామిక్ టైల్స్ ఏర్పాటు చేయడం.
- వంటగది ప్లాట్ ఫామ్‌కు పాలీష్ పట్టబడిని నల్లటి గ్రానైట్.
- స్టెయిన్‌లెస్ స్టీల్ సింక్.
- ముఖద్వారానికి ఫ్లష్‌డోర్ షెట్టర్ కలిగిన టేకు డోర్ ఫ్రేమ్.
- ఫ్లష్ డోర్ షెట్టర్ కలిగిన గెల్వనైజ్డ్ స్టీల్ పౌడర్ పూతతో తయారు చేయబడిన డోర్ ఫ్రేమ్‌లు.
- గ్రిల్ కలిగి గెల్వనైజ్డ్ స్టీల్ పౌడర్ పూత కలిగిన 2 ట్రాక్ – 2 పానల్ స్లైడింగ్ కిటికీలు
- ప్లాస్టిక్ ఎమల్షన్ కలిగిన పెయింటింగ్ (లోపలివైపు పుట్టీ ఫినీష్‌తో సహా)
- యాక్రలిక్ ఎమల్షన్ కలిగిన పెయింటింగ్ (బయటవైపు పుట్టీ ఫినీష్‌తో సహా)
- బెడ్‌రూమ్, వంటగది మరియు లివింగ్‌రూమ్‌లో ఆర్‌సిసి కబ్‌బోర్డు షెల్ఫ్‌లు
- బెడ్‌రూమ్ మరియు వంటగదిలో ఆర్‌సిసి లాఫ్టులు

బి) బాహ్య మౌలిక సదుపాయాలు

1. అంతర్గత రోడ్లు
2. బాహ్యనీటి సదుపాయం
3. బాహ్య విద్యుదీకరణ

4. బాహ్య మరుగునీటి సదుపాయం

5. వర్షపు నీటి కాలువలు

సి) <u>సామాజిక మౌలిక సదుపాయాలు</u>

1. వాణిజ్య స్థలం

2. కమ్యూనిటీ హాల్

3. ప్రాథమిక పాఠశాల మరియు అంగన్‌వాడీ కేంద్రం

4. ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రం

5. పార్కులు మరియు క్రీడా ప్రాంగణాలు

2.1.9 ఎల్‌ఇడి వీధి దీపాలు

1. స్మార్ట్ ఎల్‌ఇడి దీపాలు : 6.38 లక్షలు (110 యుఎల్‌బిలలో)

2. ఎల్‌ఇడిలు పరికరాలు మరియు సిసిఎంఎస్ బాక్సులు బిగించడం : 700 కోట్లు (పెట్టుబడి మరియు సాంవత్సరిక పద్ధతిలో నిర్వహణ ఖర్చులు)

2.1.10 మెట్రోరైలు (ఎఎంఆర్‌సి)

1. విశాఖపట్నంలో 8,300 కోట్ల ప్రాజెక్టు వ్యయంతో 42.55 కిలోమీటర్ల పొడవున్న మూడు కారిడార్లు కలిగిన మెట్రోరైలు ప్రాజెక్టు.

2. రెండు కారిడార్లు కలిగి మొదటి దశలో 26 కిలోమీటర్లుతో ప్రారంభించి తర్వాత 72 కిలోమీటర్లు కొనసాగించే విజయవాడ మెట్రోరైలు ప్రాజెక్టు.

3. విజయవాడ - కెసి కెనాల్ జంక్షన్ - కొత్త రాజధాని అమరావతి - గుంటూరు - తెనాలిని కలుపుతూ 110 కిలోమీటర్ల పొడవు కలిగిన సెమీహైస్పీడ్ సర్క్యులర్ కారిడార్. (ఆర్ఆర్‌టిఎస్)

4. సంబంధిత అధ్యయనాలు

- విజయవాడ, విశాఖపట్టణాల మధ్య ప్రజా రవాణా లక్ష్యంగా అభివృద్ధి.
- విజయవాడ మరియు విశాఖపట్టణం పట్టణాలకు కాంప్రహెన్సివ్ మొబిలిటీ ప్లాన్స్ (సిఎంపి) తయారు చేయుట.
- విజయవాడకి ఐటిటి మరియు ఎన్ఎంటి అధ్యయనాలు.
- 9 నగరాలు కాకినాడ, రాజమండ్రి, ఏలూరు, ఒంగోలు, నెల్లూరు, చిత్తూరు, అనంతపురం, కడప మరియు కర్నూలుకు సిఎంపిలు తయారు చేయుట.

విజయవాడ మెట్రో రైలు ప్రాజెక్టు :

గత నాలుగేళ్ళలో సాధించిన విజయాలు

➢ ఢిల్లీ మెట్రో రైల్ ప్రాజెక్ట్ కోట్ల అంచనా వ్యయంతో కిలోమీటర్ల మేరకు వివరణాత్మక ప్రాజెక్ట్ రిపోర్ట్‌ను తయారు చేయుట జరిగినది. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఆమోదించిన తర్వాత సదరు ప్రాజెక్ట్ రిపోర్ట్ ను అర్బన్ డెవలప్మెంట్ మినిస్ట్రీనకు, భారత ప్రభుత్వ ఆమోదం కొరకు తేదీ 29.06.2015 నాడు పంపుట జరిగినది.

➢ జాతీయ పట్టణాభివృద్ధి శాఖ మరియు భారత ప్రభుత్వం 22.9.2015 నాడు విజయవాడ మెట్రో రైల్ ప్రాజెక్ట్‌ను చేపట్టుటకుగాను సూత్ర ప్రాయంగా అంగీకారము తెలుపుట జరిగినది.

➢ మొదట సూత్రప్రాయంగా అంగీకరించిన తదుపరి 18 నెలల తర్వాత 20.03.2017నాడు జరిగిన పిఐబి సమావేశములో భారత ప్రభుత్వముచే నూతన మెట్రో పాలసీ ఆమోదించబడిన తర్వాత ప్రతిపాదనతో రావలసిందిగా పట్టణాభివృద్ధి శాఖకు సూచించుట జరిగింది.

➢ చివరకు భారత ప్రభుత్వం డిటైల్డ్ ప్రాజెక్ట్ రిపోర్టును తిరిగి వెనక్కు పంపిస్తూ నూతన మెట్రో పాలసీ విధానములు అనుగుణంగా తయారు చేసి తిరిగి పంపవలసినదిగా సూచనలు చేయుట జరిగినది.

➢ భారత ప్రభుత్వ అధికారులు విజయవాడకు మెట్రో రైల్ ప్రోజెక్టునకు ప్రత్యామ్నాయ మార్గములు అనగా లైట్ మెట్రో రైల్/ ఎల్ఆర్‌టి వంటి వాటిని చేపట్టవలసిందిగా మౌఖికంగా తెలియజేసినారు.

➢ ఈ విషయమై చర్చించిన తదుపరి గన్నవరం విమానయాశ్రయము మరియు జక్కంపూడి వరకు విస్తరిస్తూ లైట్ మెట్రో రైల్ మంజూరు కొరకు నిర్ణయం తీసుకొనుట జరిగినది.

➢ కెఎఫ్‌డబ్ల్యు అను జర్మనీ ఫండింగ్ ఏజెన్సీతో చర్చలు జరిపిన తర్వాత విజయవాడ నందు లైట్ మెట్రో రైల్ ప్రాజెక్ట్ కొరకు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వము నిర్ణయం తీసుకొనుట జరిగినది.

➢ కెఎఫ్‌డబ్ల్యు విజయవాడ నందు లైట్ మెట్రో రైల్ ప్రాజెక్ట్ తయారీ కొరకు రూ.10 కోట్లను గ్రాంటుగా ఇచ్చుటయే కాక ఫ్రాన్స్‌ను లీడ్ మెంబర్‌గా, ఎస్‌వైఎస్‌టిఆర్‌ఎ ఏజెన్సీను, జిఓపిఓ జర్మన్ కంపెనీను మరియు భారత ప్రభుత్వముం నుండి రైట్స్ (ఆర్ఐటిఇఎస్) సంస్థలను అంతర్జాతీయ కన్సార్టియంగా ఎంపిక చేసినది. మెస్సర్స్ ఎస్‌వైఎస్‌టిఆర్‌ఎ సంస్థ తో డిటైల్డ్ ప్రాజెక్ట్ రిపోర్ట్ ను తయారు చేయుటకు గాను తేదీ.22.2.2018 ఒప్పందం కుదుర్చుకొనుట జరిగినది. 25.10.2018 నాడు ఫేజ్ – ఎ రిపోర్టును సమర్పించుట జరిగినది.

➢ 72 కిలోమీటర్ల పొడవున లైట్ మెట్రో రైల్ నిర్మాణము కొరకు డిటైల్డు ప్రాజెక్ట్ రిపోర్ట్ తయారీలో ఉన్నది. మెస్సర్స్. సిస్ట్రా (ఎస్‌వైఎస్‌టిఆర్‌ఎ) కన్సల్టెంట్స్ వారి ద్వారా పండిట్ నెహ్రూ బస్సు స్టేషన్ నుండి నిడమానూరు వరకు, పండిట్ నెహ్రూ బస్సు స్టేషన్ నుండి ఏలూరు రోడ్ నందు ఉన్న పెనమలూరు వరకు, బందర్ రోడ్ వరకు, మరియు నిడమానూరు నుండి గన్నవరం విమానయాశ్రము వరకు మరియు తదుపరి పండిట్ నెహ్రూ బస్సు స్టేషన్ నుండి అమరావతి వరకు మరియు పండిట్ నెహ్రూ బస్సు స్టేషన్ నుండి జక్కంపూడి వరకు లైట్ మెట్రో రైల్ నిర్మాణము కొరకు ఈ డిటైల్డు ప్రాజెక్ట్ రిపోర్టు తయారు కబడుచున్నది.

<u>రానున్న ఐదేళ్ళలో ప్రతిపాదిత కార్యక్రమాలు</u>

➢ 28.2.2019 నాటికి షిస్ట్రా కన్సల్టెంట్ వారు డిపిఆర్‌ను సమర్పించాల్సి ఉంది.

➢ డిపిఆర్ అందిన వెంటనే దాన్ని ప్రభుత్వానికి ఆమోదం కొరకు సమర్పించడం జరుగుతుంది. తద్వారా జెవి మోడల్ లేదా పిపిపి మోడల్‌లో దశలవారీగా 72 కిలోమీటర్ల కారిడార్ ప్రాజెక్టును నిర్మించే విధంగా సమయానుకూల నిర్ణయం తీసుకొన బడుతుంది.

➢ జెవి మోడల్ లేదా పిపిపి మోడల్ మీద ప్రభుత్వం ఒక నిర్ణయానికి వచ్చిన తర్వాత 4 నుండి 5 సంవత్సరాల కాలంలో ఈ ప్రాజెక్టుని 2019 నుండి 2023 వరకు పూర్తి చేయడం జరుగుతుంది.

<u>విశాఖపట్నం మెట్రోరైలు ప్రాజెక్టు</u>

గత నాలుగు సంవత్సరాలుగా సాధించిన విజయాలు :

- 29.11.2015న రాష్ట్రప్రభుత్వం రూ.10,111.00 కోట్ల వ్యయంతో, 42.55 కిలోమీటర్లు మేరకు డిపిఆర్‌ని ఆమోదించి ఎంఓయుడి, కేంద్రప్రభుత్వం అనుమతి కొరకు పంపడం జరిగింది.
- కొమ్మాది నుండి గాజువాక వరకు 30.8 కిలోమీటర్లు
- గురుద్వార్ నుండి పాత పోస్టాఫీసు వరకు 5.25 కిలోమీటర్లు
- తాడిచెట్లపాలెం నుండి చిన వాల్తేరు వరకు 6.5 కిలోమీటర్లు
- కేంద్ర ప్రభుత్వం రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఈ ప్రాజెక్టును పిపిపి మోడల్‌లో అభివృద్ధి పరిచడానికి ఉన్న సాధ్యాసాధ్యాలను పరిశీలించమని 8.7.2016న కోరింది.
- 1.9.2017న కేంద్ర ప్రభుత్వం డిపిఆర్‌ని తిప్పి పంపుతూ దాన్ని 2017 కొత్త మెట్రోపాలసీ ఆధారంగా పునర్ సమర్పించమని కోరింది.
- బిడ్డింగ్ కార్యకలాపాలలో ఎఎంఆర్‌సి / రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి సహకరించేందుకు ఎం/ఎస్ యుఎంటిసి & ట్రాన్స్‌శాక్షన్ అడ్వైజరీ కన్సల్టెంట్‌గా నియమించడం జరిగింది.
- రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వైజాగ్ మెట్రోని లైట్ మెట్రో కలిగిన నూతన పిపిపి మోడల్‌లో అభివృద్ధి పరిచేందుకు నిర్ణయానికి వచ్చింది. ఇప్పుడు ఈ ప్రాజెక్టు వ్యయం రూ.8,300 కోట్లు.
- రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సివిల్ మూలధన ఖర్చులో (51%) వ్యయాన్ని పెట్టుబడిగా పెడుతుంది – రూ.4,200 కోట్లు
- అభివృద్ధి దారులు మూలధనేతర ఖర్చులో (49%) – రూ. 4,100 కోట్లు పెట్టుబడిగా పెడతారు. మరియు సిఓడి నుండి 30 సంవత్సరాల వరకు ఈ ప్రాజెక్టు యొక్క నిర్వహణ మరియు ఆపరేషన్ కూడా చూసుకుంటారు.
- 7.9.2017న గ్లోబల్ ఎక్స్‌ప్రెషన్ ఆఫ్ ఇంట్రెస్ట్ (ఇఓఐ) విడుదల చేయబడింది. ఫలితంగా 5 పేరుగాంచిన కంపెనీలు ఇఓఐ / ఆర్ఎఫ్‌క్యూని సమర్పించాయి. 1.4.2018న 5 కంపెనీలను ఎన్నుకోవడం జరిగింది (షార్ట్ లిస్టింగ్).

1. ఆదానీ ఎంటర్ ప్రైజెస్ లిమిటెడ్
2. షపూర్‌జిపల్లోంజి అండ్ కంపెనీ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్
3. ఎస్సెల్ ఇన్‌ఫ్రా ప్రాజెక్టు లిమిటెడ్
4. టాటా రియాలిటీ, టిఆర్‌ఐఎల్ అర్బన్ ట్రాన్స్‌పోర్ట్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్
5. ఐఎల్ అండ్ ఎఫ్ఎస్ రైల్ లిమిటెడ్

- ఎన్నుకొనబడిన 5 బిడ్డర్లకు డ్రాఫ్టు ఆర్ఎఫ్‌పి, రాయితీ ఒప్పందం, సాంకేతిక విషయసూచికను రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఆమోదం తర్వాత 10.10.2018న జారీ చేయడం జరిగింది.

- రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కూడా జీవోఎంస్ నెం 378, ఎంఎ & యుడి తేది:23.11.2018 ప్రకారం విశాఖపట్టణాన్ని యూనిక్ పిపిపి మోడల్‌లో భాగంగా అభివృద్ధి పరిచేందుకు ఆమోదం తెలిపింది.

- రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఎఎంఆర్‌సిని అంతర్జాతీయ / జాతీయ నిధుల సంస్థల నుండి రూ. 4,200 కోట్ల రూపాయలు తక్కువ వడ్డీ రేటుతో అప్పుతీసుకొనేందుకు అనుమతించింది. దీనికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం హామీగా ఉంటుంది.

- విశాఖపట్టణంలో మెట్రో కారిడార్ల చుట్టు ప్రక్కల ప్రదేశాల్లో స్థలాల అభివృద్ధి కొరకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 250 ఎకరాల స్థలాన్ని ఎఎంఆర్‌సికు కేటాయించేందుకు అంగీకరించింది. దీని ద్వారా వచ్చే ఆదాయాన్ని అంతర్జాతీయ నిధుల ఏజెన్సీల నుండి తీసుకున్న అప్పులను తిరిగి చెల్లించడానికి ఉపయోగిస్తారు. ఎఎంఆర్‌సి సెజ్‌లు, మాల్స్ అభివృద్ధి, వాణిజ్య సముదాయాలు, కన్వెన్షన్ సెంటర్లు, మల్టీ లెవెల్ పార్కింగ్‌లు మరియు రెసిడెన్షియల్ కాంప్లెక్స్‌ల నిర్మాణం కొరకు వేరువేరుగా బిడ్డింగ్‌లు పిలుస్తుంది. రెవెన్యూ షేర్లు మరియు టిఓడి రెవెన్యూలను రానున్న 20 ఏళ్ళ వరకు అంతర్జాతీయ నిధుల ఏజెన్సీల నుండి తీసుకొన్న అప్పును తిరిగి చెల్లించడానికి ఉపయోగిస్తారు.

రానున్న ఐదేళ్ళలోని కార్యకలాపాలు

- ఎన్నుకొనబడిన బిడ్డర్ల నుండి టెండర్ల స్వీకరణకు నిర్ణయించబడిన తేదీ 21.1.2019
- ఫిబ్రవరి 2019లో బిడ్డర్‌ని ఎంపిక చేసి మెట్రో ప్రాజెక్టు కొరకు శంకుస్థాపన చేస్తారు.
- సెప్టెంబర్ 2019 నుండి పూర్తిస్థాయిలో పని ప్రారంభమౌతుంది. డిసెంబర్ 2023 వరకు ఈ పనులు పూర్తయ్యి మెట్రో వ్యవస్థ ప్రజలకు అందుబాటులోకి వస్తుంది.

సెమీ హైస్పీడ్ సర్క్యులర్ ట్రైన్స్ :

- హైస్పీడ్ సర్క్యులర్ ట్రైన్ యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశ్యం విజయవాడ - తెనాలి - గుంటూరు మరియు మధ్యలో ఉండే అనేక ప్రదేశాలను రాజధాని అమరావతికి 45 నిమిషాలలోపు అనుసంధానించడం (దాదాపు 110 కిలోమీటర్లు). తద్వారా రాజధాని అమరావతి చుట్టు ప్రక్కల ప్రాంతాలన్నింటిలో కూడా సమగ్ర అభివృద్ధికి అవకాశం ఉంటుంది.
- డిపిఆర్‌ను ఎం/ఎస్ యుఎంటిసి కన్సల్టెంట్ తయారు చేస్తుంది. మే 2019 నాటికి డిపిఆర్ సిద్ధమవుతోంది. 2019-2020 నాటకి పనులు ప్రారంభించబడతాయి.
- 2019 - 2020 నుండి ఐదేళ్ళ కాలంలో కాలంలో ఈ ప్రాజెక్టు పూర్తిచేయబడుతుంది.

<u>ఎఎంఆర్‌సి ద్వారా చేపట్టిన మరిన్ని అధ్యయనాలు :</u>

విజయవాడ మరియు విశాఖపట్టణం మెట్రో ప్రాజెక్టు మీద అనేక అధ్యయనాలు జరిగాయి.

విజయవాడ : 1. కాంప్రహెన్సివ్ మొబిలిటీ ప్లాన్ (సిఎంపి) - పూర్తి అయినది.

2. ట్రాన్సిట్ ఓరియంటెడ్ డెవలెప్‌మెంట్ ప్లాన్ (టిఓడి) - పూర్తి అయినది.

3. ఇంటర్ మీడియట్ పబ్లిక్ ట్రాన్స్‌పోర్ట్ స్టడీ (ఐపిటి) - పూర్తి అయినది.

4. నాన్ మోటరైజ్డ్ ట్రాన్స్‌పోర్ట్ - పూర్తిఅయినది.

విశాఖపట్టణం : 1. కాంప్రహెన్సివ్ మొబిలిటీ ప్లాన్ (సిఎంపి) – జనవరి 2019 నాటికి పూర్తవుతుంది.

9 పట్టణాల కొరకు కాంప్రహెన్సివ్ మొబిలిటీ ప్లాన్‌లు :

1. కాకినాడ
2. రాజమండ్రి
3. ఏలూరు
4. ఒంగోలు
5. నెల్లూరు
6. చిత్తూరు
7. అనంతపురం
8. కడప
9. కర్నూలు

- ఈ తొమ్మిది పట్టణాల సిఎంపిల ఫైనల్ రిపోర్టులు పూర్తయినవి.

2.1.11 ఎపియుఐఎఎంఎల్

ఆంధ్రప్రదేశ్ అర్బన్ ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ అసెట్ మేనేజ్‌మెంట్ లిమిటెడ్ (ఎపియుఐఎఎంఎల్) ప్రాజెక్టుల సమగ్ర అభివృద్ధి ఫైనాన్సింగ్ మరియు అమలు కొరకు పనిచేయు రాష్ట్రప్రభుత్వ నోడల్ సంస్థ.

నేపథ్యం :

- ఎపియుఐఎఎంఎల్‌ను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం జూలై 2016లో ఒక జాయింట్ వెంచర్‌గా స్థాపించింది. దీని ఉద్దేశ్యం రాష్ట్రంలోని వివిధ పట్టణాలు మరియు నగరాలలో అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను ముందుకు తీసుకువెళుతూ పట్టణ మౌలిక సదుపాయాలను రాష్ట్రమంతటా వ్యాపింపజేసి ఈ పట్టణాలను స్మార్ట్ మరియు సుస్థిర నివాస ప్రాంతాలుగా పట్టణాలుగా అభివృద్ధి పర్చడం.
- ఎపియుఐఎఎంఎల్ దాని యొక్క పటిష్టమైన, సమర్ధవంతమైన బృందంతో కలిసి నిధుల సేకరణ ప్రాజెక్టు అమలు, సమగ్ర అభివృద్ధి చేయుచూ ప్రాజెక్టు కంపెనీలను బలోపేతం చేయుచూ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మరియు లబ్ధిదారులకు ఉపయోగకరంగా ఉండును. సమర్ధవంతమైన ప్రాజెక్టు నిర్మాణం రాష్ట్రానికి కూడా 100 శాతం విలువ ఆధారిత ఫలితాలు కలిగేటట్లు చూడడం.

రాష్ట్రం యొక్క ఆదర్శవంతమైన ముందడుగు, విలువ ఆధారిత ప్రతిపాదన

- ఎపియుఐఎఎంఎల్‌లయొక్క దృష్టి 100 శాతం ప్రాజెక్టు అమలు మీద ఉన్నది. ప్రాజెక్టు ప్రాదమిక దశ నుండి ప్రాజెక్టును సమర్ధవంతంగా నిర్వహించుట, డిపిఆర్‌ను తయారు చేయడం నుండి టెండర్లు వేయడం, ప్రాజెక్టుకు అవసరమైన నిధుల సేకరణ నుండి ప్రాజెక్టుని సమర్ధవంతంగా పూర్తిచేయడం వరకు అన్ని పనులను ఒకతాటి క్రిందకి తేవడం మీదే ఉన్నది. ఈ టీమ్ దృష్టి వాణిజ్య పరంగా లాభదాయకమైన, ప్రభుత్వం నుండి అతి తక్కువ నిధులు కావాల్సినవి, తక్కువ ఖర్చుతో, అనుకున్న పెట్టుబడితో సమయానికి పూర్తిచేయగలిగే విలువ ఆధారిత ప్రాజెక్టుల రూపకల్పన మీదే ఉంది.

➢ ఎపియుఐఎఎంఎల్ పురపాలక సంఘ స్థాయిలో మరియు ప్రాజెక్టు అమలు చేయు ఏజెన్సీ స్థానంలో శ్రేష్ఠమైన పనితీరుని ప్రవేశపెట్టడం, అంతర్గత పనితీరుని మెరుగుపర్చుకోవడం, అత్యుత్తమమైన విధానాలను అందుబాటులోకి తేవడం, నిధులను సద్వినియోగపర్చడం మరియు ఇతర అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు అమలు పరిచే దిశగా పనిచేస్తుంది.

➢ ఎపియుఐఎఎంఎల్ గత రెండేళ్ళగా సమాజం మీద సమగ్రమైన సామాజిక, ఆర్థిక ప్రభావాన్ని చూపే ప్రాజెక్టులను గుర్తించే పనిలో నిర్విరామంగా పనిచేస్తుంది. 5వేల కోట్లపైగా విలువ కలిగిన ప్రాజెక్టులు ప్రస్తుతం పూర్తయ్యే దశలో ఉన్నాయి. అంతేకాకుండా కొన్ని ప్రాజెక్టులు పట్టణ మౌలికాభివృద్ధి, స్మార్ట్ పట్టణాలు, వాణిజ్య పట్టణాలు మరియు పట్టణ రవాణా సౌకర్యాల కల్పనకు అవసరమైన నిధులను పెట్టుబడిదారులు నుండి ప్రాజెక్టు వ్యయం ఆధారంగా సేకరించే పనిలో ఉన్నాయి.

➢ ఎపియుఐఎఎంఎల్ బోర్డుకి రాష్ట్ర చీఫ్ సెక్రటరీ, ఫైనాన్స్ సెక్రటరీ మరియు పురపాలక కార్యనిర్వహణ మరియు పట్టణాభివృద్ధి సెక్రటరీలతో కలిసి అధ్యక్షత వహిస్తున్నారు. అంతేకాకుండా దీనికి పటిష్టమైన స్వతంత్ర అధ్యక్షులు కూడా బలాన్ని చేకూరుస్తున్నారు.

ముఖ్యమైన ప్రాజెక్టులు

➢ **విశాఖపట్టణం – రీ సైక్లింగ్ నీటి ప్రాజెక్టు :** దీనిలో భాగంగా మురుగునీటిని సేకరించడం దాన్ని శుద్ధి చేయడం, గ్రేటర్ వైజాగ్ మున్సిపల్ కార్పోరేషన్ పరిధిలో రీసైకిల్ చేయబడిన నీటి సరఫరా పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టడం జరుగుతోంది. ఇందులో భాగంగా 710 కిలోమీటర్లు మేరకు ఒక సమగ్ర మురుగునీటి వ్యవస్థను అభివృద్ధి చేస్తున్నారు. ఇది 108 ఎంఎల్‌డి మురుగు నీటిని శుభ్రపరిచి ఒక మిలియన్ జనాభాకు దాదాపు 77 ఎంఎల్‌డి రీసైకిల్డ్ నీటిని (ఆర్ఓ నాణ్యత) పరిశ్రమల అవసరాల మేరకు అందిస్తుంది. ఈ పథకం యొక్క మొదటి దశ నిర్మాణ స్థాయిలో ఉండగా రానున్న 24 నెలలలో పూర్తవుతుంది. ఈ పథకం యొక్క రెండవ దశకు రూ. 942 కోట్ల ప్రాజెక్టు వ్యయంతో టెండర్‌ని పిలవడం జరిగింది. పట్టణంలోని పరిశ్రమలకు నీటి సరఫరా కల్పించడం, ప్రాజెక్టు ఫైనాన్స్ ఆధారంగా కావాల్సిన నిధులను సేకరించడం, ప్రాజెక్టు అమలు కొరకు సమగ్ర ప్రణాళిక, నిర్వహణ ఈ ప్రాజెక్టులోని ముఖ్యమైన అంశాలు.

ఏలూరు స్మార్ట్ సిటీ

➢ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించిన 13 పట్టణాలలో ఏలూరు కూడా ఒకటి. దీని ప్రత్యేకత ఏమిటంటే మొత్తం పట్టణం యొక్క సమగ్ర మౌలిక సదుపాయాలను స్విస్ చాలెంజ్ విధానంలో షపూర్‌జి పల్లోంజి, సీమెన్స్ మరియు ఇతర అంతర్జాతీయ సభ్యులు ఓపిపిగా ఉండి అభివృద్ధి పరుస్తున్నారు. కౌంటర్ చాలెంజ్ కోసం ఇప్పటికే టెండర్లు స్వీకరించబడ్డాయి. రెండేళ్ళ సమయంలో వెయ్యికోట్ల పెట్టుబడితో ఈ ప్రాజెక్టును హైబ్రీడ్ యాన్యూటీ మోడల్‌లో నిర్మిస్తున్నారు.

జెఇటి సిటీ : జెక్కంపూడి ఎకనామిక్ టౌన్‌షిప్ (జెఇటి సిటీ) వాక్ టు వర్క్ అనే కాన్సెప్ట్ ఆధారంగా అభివృద్ధి పరచబడుతున్న మొదటి ఆర్థిక నగరం. ఇక్కడ ప్రజలు పనిచేసేందుకు పచ్చని పరిశ్రమలు, గృహాల నిర్మాణం మరియు సమగ్ర పనివాతావరణం కల్పించబడుతుంది. ఈ ప్రాజెక్టులోని మొదటి దశ 6.45 లక్షల చదరపు అడుగులలో అమలులో ఉంది ఇది 2019 నాటికి పూర్తవుతుంది.

విశాఖ పట్టణం ఐటి నగరం : దీన్ని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం, ఐటిశాఖ సహాకారంతో విశాఖపట్టణం మెట్రోపాలిటన్ రీజినల్ డెవలెప్‌మెంట్ ఆథారిటీ అభివృద్ధి పరుస్తుంది. దీని ధ్యేయం వైజాగ్‌ను ఐటి హబ్‌గా తయారు చేయడమే. ఈ ప్రాజెక్టు అంతర్గతంగా మూడు మిలియన్ చదరపు అడుగుల విస్తీర్ణంలో అభివృద్ధి పనులు జరుగుతాయి. దీనిలో 1.5 మిలియన్ చదరపు అడుగుల స్థలాన్ని ఐటి కోసం కేటాయిస్తారు. ఇందులో భాగంగా సర్వీసు అపార్ట్‌మెంట్లు, హెూటళ్ళు, మాళ్ళు మరియు మల్టీఫ్లెక్స్‌లను అభివృద్ధి పరుస్తారు. ఈ ప్రాజెక్టులోని 5 లక్షల చదరపు అడుగులు కలిగిన మొదటి దశకు ఇప్పటికే టెండర్లను ఆహ్వానిస్తున్నారు.

రాష్ట్ర స్మార్ట్ నగరాలు : స్విస్ చాలెంజ్ విధానంలో ఏలూరుతో సహ శ్రీకాకుళం, ఒంగోలు, నెల్లూరు, అనంతపురం మరియు కర్నూలును స్మార్ట్ నగరాలుగా అభివృద్ధి పరిచే కార్యక్రమానికి ఎపియుఐఎంఎల్ నాయకత్వం వహిస్తుంది. ప్రతి యొక్క నగరానికి ప్రజల భాగస్వామ్యంతో ఒక సమగ్రమైన మాస్టర్ ప్లాన్ తయారు చేసి ప్రాజెక్టులను గుర్తించడం జరిగింది. కొన్ని ప్రాజెక్టులకు టెండర్లు కూడా పిలిచారు. మొత్తం ప్రాజెక్టు విలువ రూ. 2,821 కోట్లు. దానిలో రూ. 245 కోట్ల విలువ కలిగిన ప్రాజెక్టులకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడింది.

విజయవాడ స్మార్ట్ రిలయబుల్ వాటర్ సప్లై ప్రాజెక్టు : విజయవాడలో 100 శాతం గృహాలకు 135 ఎల్‌పిసిడి త్రాగునీటిని అంతర్జాతీయ ప్రమాణాల ఆధారంగా అందించే ఉద్ధేశ్యంతో ప్రారంభించబడింది. ప్రస్తుతం నమోదు కాని నీటి సరఫరాని 40 శాతం నుండి 15 శాతం వరకు తగ్గించాలనుకుంటున్నాము. తద్వారా నగరానికి మరో 40 నుండి 50 ఎంఎల్‌డి అధనపు నీరు అందుబాటులోకి వస్తుంది. ఈ ప్రాజెక్టులోని మొదటి దశ అనుకున్న దానిలో 15శాతం ప్రాంతాన్ని కవర్ చేస్తుంది (దాదాపు 16,500 కనెక్షన్లు). మొదటి దశ ప్రాజెక్టు అంచనా వ్యయం రూ. 87.43కోట్లు కాగా పూర్తి నగరానికి ప్రాజెక్టు అంచనా వ్యయం రూ. 600 కోట్లతో టెండర్లు పిలుస్తున్నారు.

అమరావతి జిల్లా శీతలీకరణ ప్రాజెక్టు : అమరావతి ప్రభుత్వ భవనాల సముదాయాలను జిల్లా శీతలీకరణ పథకం క్రింద పిపిపి పద్ధతిలో అభివృద్ధి పరచమని ఎపిసిఆర్‌డిఎకు కంపెనీ సూచనలు చేస్తుంది. అత్యుత్తమ నైపుణ్యం కలిగిన ఒక అంతర్జాతీయ సంస్థను ప్రభుత్వ భవన సముదాయ అభివృద్ధి ప్రాజెక్టులో కంపెనీ ప్రవేశ పెడుతున్నది.

2.2 ఈ గవర్నెన్స్ కార్యకలాపాలు

2.2.1 ఇఆర్‌పి : 110 యుఎల్‌బిల కార్యనిర్వహణను అభివృద్ధి పరుస్తూ పారదర్శకత మరియు జవాబుదారీ తనాన్ని మెరుగుపరుస్తూ, మెరుగైన సేవలు అందించే దిశగా నగదు రహిత, కాగిత రహిత యంత్రాంగాన్ని సృష్టించేందుకు ఒక సమగ్ర ఇఆర్‌పిను అభివృద్ధి చేయడం జరిగింది.

– ఇఆర్‌పి వ్యవస్థలో 21 మాడ్యూల్‌లు ఉన్నాయి.

రెవెన్యూ మాడ్యూల్స్

1. ఆస్థిపన్ను
2. నీటిపన్ను
3. నాన్ టాక్స్ రెవెన్యూ
4. వ్యాపార అనుమతులు
5. మురుగునీటి చార్జీలు
6. వాణిజ్య ప్రకటన పన్ను
7. లీజు మరియు అగ్రిమెంట్

వ్యయ మాడ్యూల్స్

8. పనులు (ఎపిపిఎంఎస్)

9. ఇతర చెల్లింపులు

పరిపాలన మాడ్యూల్స్

10. మానవ వనరుల నిర్వహణ (హెచ్ఆర్)

11. ఫైనాన్స్

12. లీగల్ కేస్ మేనేజ్మెంట్

13. కౌన్సిల్ మేనేజ్మెంట్

14. ఆస్థులు

సిటీజన్ ఇంటర్ ఫేస్ మాడ్యూల్స్

15. యుఎల్బి పోర్టల్ / సిడిఎంఎ పోర్టల్

16. పురసేవ (పౌర సమస్యల పరిష్కార వేదిక)

17. మున్సిపల్ సేవలు అందించడం

18. ఆన్లైన్ గృహనిర్మాణ అనుమతి (డిపిఎంఎస్)

19. వివాహ రిజిస్ట్రేషన్

20. మొబైల్ అప్లికేషన్లు

21. ఈ – సేవ / మీ సేవ / ఎపి ఆన్లైన్తో అనుసంధానం చేయడం

➢ ఇఆర్పి వ్యవస్థ ప్రారంభించడంతో ప్రజలు వివిధ సేవల కొరకు మున్సిపల్ కార్యాలయాల చుట్టూ తిరగకుండా వివిధ సేవలే ఆన్లైన్లో వారి మొబైల్ ఫోన్లు లేదా దగ్గర్లో ఉన్న పురసేవా కేంద్రాలు / మీ సేవా కేంద్రాల్లో అందుబాటులోకి వచ్చాయి.

➢ ఇఆర్పిని ప్రవేశపెట్టిన తర్వాత అన్ని సేవలు సర్వీస్ లెవల్ అగ్రిమెంట్ (ఎస్ఎల్ఎ)లో భాగంగా అందించబడుతున్నాయి. ఇప్పటికి వివిధ సేవల కొరకు వచ్చిన 10,27,867 దరఖాస్తుల్లో 9,67,914 దరకాస్తులను పరిష్కరించడం జరిగినది. అంతేకాకుండా 2016–17తో పోల్చితే 2017–18లో దరఖాస్తుల సంఖ్య పెరిగింది.

2.2.2 పురసేవ మొబైల్ యాప్

పురసేవ అనేది ఒక పౌర కేంద్రిత మొబైల్ యాప్. దీన్ని పన్నులు ఆన్లైన్ చెల్లింపు, సమస్యల పరిష్కారం, ప్రభావంతమైన సేవలు అందించడం అనే ఉద్దేశ్యాలతో అభివృద్ధి పరచడం జరిగింది. అంతేకాకుండా ప్రజలు మున్సిపల్ ఆఫీసులుకు వెళ్ళాల్సిన అవసరం లేదు.

2.2.3 వర్క్స్ మేనేజ్‌మెంట్ సిస్టమ్

ఈ మాడ్యూల్ ద్వారా ప్రాజెక్టు వ్యయ అంచనా దగ్గర నుండి కాంట్రాక్టర్లకు చెల్లింపుల వరకు అన్ని రకాల ఇంజనీరింగ్ పనులను మొదటి నుండి ఆఖరు వరకు డిజిటలైజేషన్ పద్ధతిలోనే చేస్తారు.

2.2.4 ఆన్‌లైన్‌లో భవన నిర్మాణ మరియు లే అవుట్ అనుమతులు

ఈ మాడ్యూల్‌లో భాగంగా ఎక్కడైనా, ఎప్పుడైనా ఆన్‌లైన్‌లో భవన నిర్మాణ అనుమతులు పొందవచ్చు. మానవ ప్రమేయం లేకుండా దరఖాస్తు చేసుకోవడం నుండి చెల్లింపులు, అనుమతుల మంజూరు అన్నీ కూడా ఆన్‌లైన్‌లోనే జరుగుతాయి.

- 110 యుఎల్‌బిలలో ఈ మాడ్యూల్‌ని ప్రవేశ పెట్టబడింది.
- ఇప్పటివరకు 2016లో ప్రారంభించిన దగ్గర నుండి 88,792 అనుమతులు ఇవ్వబడ్డాయి.

2.2.5 బిల్డింగ్ క్రమబద్ధీకరణ పథకం

- అనధికారిక కట్టడాలను క్రమబద్ధీకరించి వాటిని ఇతర భవనముల డేటాలోకి తేవడానికి ఈ పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టారు.
- ఇప్పటివరకు 67,841 దరఖాస్తులను స్వీకరించగా క్రమబద్ధీకరణ ఫీజుగా రూ.724.58 కోట్లు వసూలు అయ్యింది.

2.2.6 జిఐఎస్ ఆధారిత మ్యాప్‌లను తయారు చేయడం

- 110 యుఎల్‌బిలలో భవనాలు, హైడ్రోగ్రఫి, రవాణా, మున్సిపల్ ఆస్థులు, పరిపాలన సరిహద్దులు, వన్య సంపద, పట్టణ ప్రణాళికను అభివృద్ధి పరచడానికి 30 సెం.మీ. హైరిజల్యూషన్ శాటిలైట్ చిత్రాలను ఉపయోగించి చాలా ఖచ్చితమైన జియో రిఫరెన్స్ ఆధారిత మ్యాప్‌లను తయారు చేయడం జరిగింది.
- ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో పట్టణ సేవలను మెరుగుపర్చడమే దీని ముఖ్య ఉద్దేశ్యం. ఇప్పుడు ప్రతి ప్రాంతం యొక్క ఖచ్చితమైన సమాచారం అందుబాటులో ఉండటంలో ఇది నిజరూపం దాల్చింది.
- ఈ పద్ధతిని ఉపయోగించి పున్న వేయబడని, తక్కువ పన్ను వేయబడిన ఆస్థులను, పన్నుల పరిధిలోకి తీసుకు వచ్చి ఆదాయ వనరులను పెంచుకోవడం జరిగింది. 2014-15లో 599.76 కోట్లతో పోలిస్తే ఆస్థిపన్ను డిమాండ్ డిసెంబర్ 2018 నాటికి 1161.05 కోట్లకు చేరింది.

2.2.7 డిజిటల్ డోర్ నెంబరింగ్

- ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని 110 యుఎల్‌బిలలో అన్ని గృహాలకు యూనిక్ క్విక్ రెస్పాన్స్ కోడ్ (క్యూఆర్ కోడ్) కలిగిన డిజిటల్ డోర్ నెంబర్‌ని అందుబాటులోకి తేవడం జరిగింది. దీని ద్వారా మెరుగైన సేవలు అందించడం సాధ్యపడుతుంది.
- అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలను అనుసరిస్తూ ఒక శాస్త్రీయ పద్ధతిలో వీధిపేరుల ఆధారిత చిరునామా వ్యవస్థను ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది.

➢ **డిడిఎన్ యొక్క ప్రయోజనాలు**

➢ **వ్యర్థ పదార్థాల నిర్వహణ :** డిడిఎన్ స్మార్ట్ బోర్డుని ఉపయోగించి ప్రతి ఇంటి నుండి శాస్త్రీయ పద్ధతిలో వ్యర్థ పదార్థాలను సేకరించడం.

➢ **అత్యవసర స్పందన :** మెరుగైన చిరునామా కలగడం వల్ల త్వరితగతిన స్పందించడానికి వీలు కలుగుతుంది కాబట్టి మరణాల రేటును 30 శాతం వరకు తగ్గించవచ్చును.

➢ **స్థానిక పరిపాలన :** డిజిటల్ డోర్ నంబరింగ్ సమాచారాన్ని ప్రజలకు అందుబాటులో తేవడం ద్వారా ప్రజల భాగస్వామ్యానికి, ప్రజలు సమాచారాన్ని పంచుకోవడానికి సాధ్యపడుతుంది మరియు స్థానికంగా ఉండే ఆదాయ మార్గాలను ప్రజలకు అందుబాటులోనికి తేవడానికి సహాయ పడుతుంది.

➢ **ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థ :** దీనివల్ల గృహస్థాయిలో సబ్సిడీలు తనికీలు చేయుట (బిపిఎల్ రేషన్ కార్డులు, ఎల్‌పిజి లాంటివి) అర్హత కలిగిన వారికి సత్వరం అందుబాటులోకి తేవడం సులభతరం అవుతుంది.

➢ **ఆర్థిక కార్యకలాపాలను ప్రోత్సహించుట :** స్థానిక వ్యాపారాలకు డెలివరీ పాయింట్‌లను సరిగ్గా గుర్తించడం సులభతరం అయి అతి తక్కువ సమయంలో సేవలను అందించవచ్చును.

➢ **సరైన ఓటర్ల జాబితా :** ఈ వ్యవస్థ ప్రతి వీధిలోని ప్రతి ఇంటిని డిజిటలైజ్ చేస్తుంది కాబట్టి ఓటర్ల జాబితాను తక్కువ ఖర్చుతో సమర్ధవంతంగా రూపొందించవచ్చు.

2.2.8 జియో పోర్టల్ మరియు ఎస్‌డిఎస్‌ఎస్

➢ జియోపోర్టల్ మరియు స్పేషియల్ డెసిషన్ సపోర్ట్ సిస్టం (ఎస్‌డిఎస్‌ఎస్)- ఇది 110 యుఎల్‌బిలలో రాష్ట్ర మంతటా ప్రాదేశిక సమాచారాన్ని రాష్ట్రం - ప్రాంతం - జిల్లా - యుఎల్‌బి - వార్డులు ఈవిధంగా వివిధ భౌగోళిక సరిహద్దు స్థాయిలలో విభజించే ఒక వెబ్ పోర్టల్.

➢ఒక సింగిల్ సెర్చ్ టూల్ సహాయంతో ఆస్థివివరాలు అంచనా వేయడానికి వీలుగా ఆస్థి యజమాని పేరు, ఫోన్ నెంబర్, బిల్డింగ్ వీటన్నింటి వివరాలు అధికారులకు అందుబాటులో ఉంటాయి.

♦ ఈ దిగువ తెలిపిన అంశాలకు సంబంధించి ప్రాదేశిక సమాచారాన్ని వెతుకుట మరియు వీక్షించుటకు అప్లికేషన్లు తయారు చేయబడ్డాయి.

♦ ఆస్థిపన్ను (ఉదా : ఆస్థి పన్ను కట్టని భవనాలను గుర్తించుట)

♦ నీటి చార్జీలు

♦ ప్రజా సమస్యల పరిష్కారం

♦ వ్యర్ధ పదార్థాల పర్యవేక్షణ మరియు నిర్వహణ

♦ రోడ్ వ్యవస్థ

♦ మురుగునీటి వ్యవస్థ

♦ నీటి సరఫరా వ్యవస్థ

♦ డిజిటల్ డోర్ నెంబరింగ్

➢ ఈ పద్ధతిని ఉపయోగించి అభివృద్ధి పనుల్లోని భాగస్వాములందరూ ప్రస్తుతం అమలులో ఉన్న కార్యక్రమాలను భవిష్యత్‌లో అవసరమైన కార్యక్రమాలతో పోల్చుకుంటూ మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి కొరకు కేటాయించబడిన నిధులను దుర్వినియోగ పర్చకుండా చూసే అవకాశం ఉంటుంది.

2.2.9 డ్రోన్ ఆధారిత పర్యవేక్షణ మరియు నివేదికల తయారీ

➢ 4 నుండి 5 సెం.మీ. హైరిజల్యూషన్ డ్రోన్ చిత్రాలను ఉపయోగించి 110 యుఎల్‌బి లలో నెలవారీగా మాపింగ్ చేయడం.

➢ ఈ విధానం అమలు చేయుటకు గాను 120 రోటరీ వింగ్ మరియు 20 ఫిక్సిడ్ వింగ్ డ్రోన్లను కొనుగోలు చేయడం జరిగింది.

➢ హైరిజల్యూషన్ డ్రోన్ సమాచారాన్ని అనుసంధానం చేయడం ద్వారా భవన నిర్మాణాలలోని తేడాలను (ఎత్తు మరియు భవన నిర్మాణపు ఏరియా) గుర్తించడం సులభతరమతుంది.

➢ ఈ పద్ధతి యొక్క ముఖ్యఉద్దేశ్యం డ్రోన్ డేటాను ఉపయోగించి రోడ్ల పరిస్థితులను పర్యవేక్షించడం, ఆటోమేటిక్ చేంజ్ డిటెక్షన్, విపత్తుల నివారణ, నీటి వనరులను గుర్తించి నిర్వహించడం, హరిత ప్రదేశాల నిర్వహణ, ఆరోగ్య మరియు పరిశుభ్రత సేవలు.

2.3 పట్టణ ఘన వ్యర్థపదార్థాల నిర్వహణ

2.3.1 జి. ఓ. 279 – మున్సిపల్ వ్యర్థ ఘన పదార్థముల నిర్వహణ కొరకు ప్రత్యేక విధానము

➢ అన్ని పురపాలక సంఘాలలో ఘన వ్యర్థ పదార్థముల నిర్వహణ కొరకు జి.ఓ.నెం.279, తేదీ.31.12.2015 ద్వారా ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వము ఏకీకృత మార్గదర్శక ఉత్తర్వులనుఈ దిగువ తెలిపిన ఉద్దేశములను నెరవేర్చు నిమిత్తం జారీ చేయుట జరిగినది.

➢ పనివారలను అవుట్ సోర్సింగ్ పద్ధతిపై తీసుకొను విధానము నుండి పని మొత్తమును ఇన్సోర్సింగ్ చేయు విధానమునకు మారుట.

➢ మానవ వనరులను మరియు రవాణా కొరకు వాడు వాహనములు హేతుబద్ధముగా ఉపయోగించుట

➢ పౌరులకు వంద శాతము సేవలను అందించుట

➢ పని చేయు సిబ్బందికి ఉద్యోగ బాధ్యతలను స్పష్టముగా అప్పగించుట

➢ ఇన్ఫర్మేషన్ మరియు కమ్యూనికేషన్ పరికరాల సహాయంతో (ఐసిటి) పారిశుధ్య కార్యక్రమములను పర్యవేక్షించుట.

➢ సేవలను అందించుటలో వైఫల్యం చెందిన సర్వీస్ ప్రొవైడర్ నకు జరిమాన విధించుట

➢ ఈ ఉత్తర్వులు మునిసిపల్ ఘన వ్యర్థ పదార్థాల నిర్వహణ రూల్సు,2016 అమలు చేయుటకు అన్ని పురపాలక సంఘాలకు మార్గదర్శకత్వం చూపే విధంగా మరియు జాతీయ హరిత ట్రిబ్యునల్, కొత్త ఢిల్లీ వారి సూచనలకు అనుగుణంగా జారీ చేయబడినవి.

➢ పురపాలక సంఘాలలో ప్రతిరోజు ఉత్పత్తి అయ్యే 6610 మెట్రిక్ టన్నుల చెత్త నుండి 6500 మెట్రిక్ టన్నుల చెత్తను ప్రతిరోజు తరలించే విధంగా చెత్త రవాణా జరుగుతూ ఉన్నది. (98.30%)

➢ 110 పురపాలక సంఘాలలో ఉన్న 36.19 లక్షల కుటుంబాలు ఉండగా వారిలో 34.81లక్షల కుటుంబాల నుండి ప్రతిఇంటి నుండి చెత్తను రోజూ సేకరించుట జరుగుతున్నది (96.18%).

2.3.2 ఆర్‌టిఎంఎస్ (రియల్‌టైమ్ మానిటరింగ్ సిస్టం)

➢ ఘన వ్యర్థ పదార్థాల నిర్వహణ లో సేవా స్థాయిని మరియు సామర్థ్యాన్నిమెరుగుపరుచుటకు మరియు వినూత్న నూతన సాంకేతికత సహాయంతో అన్ని పురపాలక సంఘాలలో రియల్ టైం మానిటరింగ్ సిస్టం (ఆర్‌టిఎంఎస్)ను అమలు చేయుట జరుగుతున్నది. ఘన వ్యర్థ పదార్థముల నిర్వహణకు సంబంధించిన ఈ దిగువ తెలిపిన అన్ని పనులను ఐఓటి మరియు ఐసిటి (ఇన్ఫర్మేషన్ మరియు కమ్యూనికేషన్స్ టెక్నాలజీ) పరికరములు ఉపయోగించుట ద్వారా సాంకేతిక సహాయముతో పర్యవేక్షించుట.

- ఎఫ్ఆర్ఎస్ (ఫేషియల్ రికగ్నిషన్ సిస్టం) ద్వారా పనివారల హాజరును పర్యవేక్షించుట.
- ఇంటి నుండి వేరు చేయబడిన చెత్తను సేకరించుట.
- తడి చెత్త పొడి చెత్తను బరువు తూచుట.
- వాహనముల రవాణాను మరియు కదలికలను నిర్ణీత సమయాల ప్రకారం ఉన్నవో లేదో పరిశీలించుట.
- చెత్త సరి అయిన ప్రదేశములకు రవాణా ఉందో లేదో గమనించుట.
- ఐవీఆర్ఎస్ విధానం ద్వారా పౌరుల స్పందనను తెలుసుకొనుట.
- సర్వీస్ ప్రొవైడర్ పనితీరును మదింపు చేయుటకు గానూ కీ పెరఫార్మన్సు ఇండికేటర్స్ సహాయంతో పురపాలక సంఘాలకు చెల్లింపులుపై సూచించుట.

2.4 కమాండ్ కమ్యూనికేషన్ సెంటర్

➢ పుర పరిపాలన మరియు పట్టణాభివృద్ధి శాఖలో వివిధ కార్యక్రమాల పర్యవేక్షణ, నియంత్రణ మరియు రిపోర్టింగ్ నిమిత్తం రాష్ట్ర స్థాయిలో కమాండ్ కమ్యూనికేషన్ సెంటర్‌ను స్థాపించడం జరిగింది.

➢ ఈ సెంటర్ నందు వారంలో ఏడు రోజులూ 57 మంది సాంకేతిక సిబ్బంది రెండు షిఫ్టులలో పని చేస్తున్నారు.

ఈ సెంటర్ యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశ్యము :

- డాష్ బోర్డులను పర్యవేక్షించడం ద్వారా వివిధ యూ.ఎల్.బి. లలోని సిబ్బంది లో జవాబుదారీ తనాన్ని పెంచడం. పౌరులకు అందించి వివిధ సేవలను రియల్ టైం లో మదింపు చేయడము, ప్రణాళికలు రచించుట మరియు పర్యవేక్షించుట
- ప్రజల విజ్ఞప్తుల మేరకు వివిధ సేవల నాణ్యతను పెంచుట.
- మొబైల్ అప్లికేషన్ మరియు వెబ్ అప్లికేషన్ల నివేదికల ద్వారా సత్వర నిర్ణయాలను తీసుకొనుట.
- ప్రత్యక్ష ప్రసారం ద్వారా ప్రజలకు అందించే సేవలలో జరుగుతున్న జాప్యాలను నివారించుట.

\' 2.5 సిబి, ఐబి మరియు ఐఇబిసి కార్యకలాపాల కొరకు రాష్ట్ర స్థాయి వ్యూహం

➢ ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలు మరియు ప్రజల మధ్య దూరాన్ని తగ్గించి ఈ కార్యక్రమాలలో ప్రజల భాగస్వామ్యాన్ని పెంచి ప్రభుత్వ పథకాల పట్ల ప్రజల్లో అవగాహన పెరిగి వాటిని మెరుగైన రీతిలో ఉపయోగించుకొనేటట్లు ఎస్‌సిఐఎంఎంయు (స్టేట్ లెవల్ కెపాసిటీ, ఇన్‌స్టూషన్ బిల్డింగ్ అండ్ ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ ఎడ్యుకేషన్ బిహేవియర్ చేంజ్ కమ్యూనికేషన్ మిషన్ మేనేజ్‌మెంట్ యూనిట్) ఒక ప్రత్యేక మైన శాఖను ప్రారంభించింది. రాష్ట్రంలోని అన్ని యుఎల్‌బిలలో సిబి, ఐబి, ఐఇబిసి కార్యకలాపాలను నిర్వహించడానికి దీన్ని ఏర్పాటు చేయడమైనది.

➢ స్వచ్ఛంద సంస్థలు ఉదా : సంకల్ప్ సొసైటీలు పేరుతో యుఎల్‌బిలలో సంఘాలు ఏర్పడుతున్నాయి.

- 1,62,655 సంకల్ప్ వాలంటీర్లను గుర్తించడం జరిగింది.
- 1,759 వార్డు స్థాయి సంకల్ప్ సంఘాలు ఏర్పడగా దానిలో 1024 రిజిష్టర్ చేయబడినవి.

- 1,32,545 వా లంటీర్లతో జిల్లాస్థాయి, పురపాలక స్థాయి, వార్డు స్థాయి మరియు మైక్రో పాకెట్ స్థాయిలో వాట్సప్ గ్రూపులు ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.

2.6 పురపాలక విద్య

- ➢ 2016-17 విద్యా సంవత్సరం నుండి అన్ని మున్సిపల్ పాఠశాలల్లో ప్రభుత్వం ఇంగ్లీషు మీడియం ప్రవేశపెట్టింది.
- ➢ 2016 సర్వీసు నిబంధనలు విడుదల చేసి రాష్ట్రంలోని అందరు మున్సిపల్ ఉపాధ్యాయులకు వారి అర్హతను బట్టి పదోన్నతి కల్పించేందుకు వీలుగా చర్యలు తీసుకోవడం జరిగింది.
- ➢ ప్రభుత్వం మున్సిపల్ హైస్కూల్‌లో పనిచేస్తున్న 610 బాషాపండితుల పోస్టులను మరియు 262 ఫిజికల్ ఎడ్యుకేషన్ ఉపాధ్యాయుల పోస్టులను స్కూల్ అసిస్టెంట్లుగా శ్రేణీకరిస్తూ చర్యలు చేపట్టింది.
- ➢ మున్సిపల్ స్కూల్స్‌లో మౌలిక సదుపాయాలు కల్పిస్తూ పాఠశాల క్రీడా ప్రాంగణాలను కూడా అభివృద్ధి పరిచింది.
- ➢ మునిసిపల్ ప్రాథమిక పాఠశాలల్లో మరియు ఉన్నత పాఠశాలల్లో 40 మంది విద్యార్థులకు ఒకటి చొప్పున థింక్ క్లయింట్స్ (కంప్యూటర్స్) మంజూరు చేయుట జరిగినది.
- ➢ 500 మున్సిపల్ పాఠశాలల్లో 594 డిజిటల్ తరగతి గదులను స్థాపించడం జరిగింది.
- ➢ అన్ని మున్సిపల్ పాఠశాలల్లో విద్యార్థులకు ఫర్నిచర్ ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.

2.6.1 ఫౌండేషన్ కోర్సు

- ➢ రూ. 50 కోట్ల వార్షిక బడ్జెట్‌తో అన్ని మున్సిపల్ పాఠశాలల్లో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వినూత్న ఫౌండేషన్ కోర్సును ప్రవేశపెట్టింది.
- ➢ విద్యార్థులకు అవసరమైన అదనపు విజ్ఞానాన్ని అందిస్తూ మున్సిపల్ పాఠశాలల్లో చదివే పట్టణ పిల్లలకు అన్ని విధాలుగా విద్యాసహకారాన్ని కల్పిస్తూ వారు జాతీయ మరియు రాష్ట్ర స్థాయిలో జరిగే పోటీ పరీక్షలలో ఇతర మేనేజ్‌మెంట్ స్కూళ్ళలో చదివే విద్యార్థులతో సమానంగా పోటీ పడటమే దీని యొక్క ముఖ్య ఉద్ధేశ్యం.
- ➢ ఈ ఫౌండేషన్ కోర్సు యొక్క మరొక ఉద్ధేశ్యం పట్టణ పేద ప్రజలకు మిగిలిన పిల్లలలాగే సమాన అవకాశాలను కల్పిస్తూ దేశంలోని అత్యుత్తమ సంస్థలు ఐఐటిలు, ఎన్ఐటిలు లాంటి పోటీ పరీక్షల్లో నెగ్గేటట్లు చూడటం.
- ➢ సిఎఫ్‌సి నమోదు : 2016-17లో 26.76 శాతం విద్యార్థుల పోలిస్తే కెరియర్ ఫౌండేషన్ (సిఎఫ్‌సి)లో చేరగా 2018-19లో 54.77 శాతం నమోదు పెరుగుదల కనిపించింది.
- ➢ మున్సిపల్ పాఠశాలల ప్రతిష్ఠ మెరుగుపడగా చాలా మున్సిపల్ పాఠశాలల్లో ఇప్పుడు నో అడ్మిషన్ బోర్డులు కనిపిస్తున్నాయి.
- ➢ 10వ తరగతి ఫలితాలు : 2016-17లో 85.78% నుండి 2017-18లో 10వ తరగతి ఫలితాలు అనూహ్యంగా 90.40%కు పెరిగింది. అంతేకాకుండా 10జిపిఎ సాధించిన విద్యార్థుల సంఖ్య 2014-15లో 3 కాగా, 2017-18లో ఆ సంఖ్య 303కి పెరిగింది.

2.6.2 పూర్వప్రాథమిక పాఠశాలలు (అంగన్‌వాడీలు)

- అంగన్‌వాడీలను ప్రీస్కూల్ సెంటర్లుగా అప్‌గ్రేడ్ చేసే అవసరాన్ని గుర్తిస్తూ పురపరిపాలనా శాఖ మరియు మహిళాభివృద్ధి మరియు శిశుసంక్షేమ శాఖ చేతులు కలిపి క్రింది పేర్కొన్న కార్యక్రమాలను చేపట్టారు.
- పట్టణ ప్రాంతాల్లోని మూడు అంగన్‌వాడీ కేంద్రాలను కలిపి ఒక ప్రీ స్కూలుగా ఏర్పాటుచేయడం జరిగింది.
- అంగన్‌వాడీ ఉపాధ్యాయులకు ఇంగ్లీషు బాషా బోధన మరియు రైమ్‌ల మీద వారం పాటు ఓరియంటేషన్ ఇవ్వడం జరిగింది.
- ఈ కేంద్రాల్లో చదువుతున్న 1,93,502 విద్యార్థులకు ప్రాథమిక విషయ పుస్తకాలు, పాఠ్యపుస్తకాలు పంపిణీ జరిగింది.
- భవనాలను కట్టించడం, వాటికి సున్నాలు వేయడం, ఎల్ఇడి టివిలు కల్పించడం, విద్యార్థుల ఫర్నిచర్, యూనిఫారం మరియు క్రీడా పరికరాలు కల్పించడం ద్వారా ఈ అంగన్ వాడీ సెంటర్లకు సహాయాన్ని అందించడం జరిగింది.
- మొత్తం ఉన్న 7,700 సెంటర్లలో 4,904 సెంటర్లను కలిపి 1,946 ప్రీస్కూల్స్‌గా ఏర్పాటు చేయగా 2,796 సెంటర్లు మాత్రం ఇప్పటికీ సింగిల్ సెంటర్లుగానే నడుస్తున్నాయి. వీటిలో ఇప్పటివరకు దాదాపు 1.92 లక్షల పిల్లలు నమోదయ్యారు.
- ఈ కార్యక్రమానికి తల్లిదండ్రుల ప్రోత్సాహం ఎంతో లభించగా, స్టూడెంట్ నమోదు గణనీయంగా పెరిగింది.
- 5+ (యుకెజి పూర్తిచేసిన) విద్యార్థులందరికీ ఒక గ్రాడ్యుయేషన్ కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించి వాళ్ళను ఆధార్ నెంబర్‌తో లింక్‌చేసి మున్సిపల్ ప్రాథమిక పాఠశాలల్లో నమోదు చేయడం జరిగింది.

2.7 అన్న క్యాంటీన్లు

- అన్న క్యాంటీన్లు స్థాపించడానికి ముఖ్య ఉద్దేశ్యం 5 రూపాయలకే సబ్సిడీ ధరకు ఆరోగ్యకరమైన, పేద ప్రజలకు అందుబాటులో ఉండే ఆహారాన్ని అందించడం.
- 175 నియోజకవర్గాల్లో మొత్తం మీద 368 క్యాంటీన్లు ప్రారంభించగా దానిలో 216 పట్టణ ప్రదేశాలలో ఉండగా 152 గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ఉన్నాయి.
- ఇప్పటివరకు పట్టణ ప్రాంతాల్లో 154 క్యాంటీన్లను ప్రారంభించి పూర్తిచేశారు.
- పట్టణ ప్రాంతాల్లో మిగిలిన క్యాంటీన్లను 31.12.2018 నాటికి ప్రారంభిస్తారు. అలాగే గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో 15.2.2019 నాటికి ప్రారంభిస్తారు.
- ఇప్పటిరకు 1.6కోట్ల ప్లేట్ల భోజనం ప్రజలకు అందించబడింది. దీనిలో ప్రభుత్వ సబ్సిడీ రూ.31,06,38,098/
- వీటిని ఐటి పరికరాల సహాయంతో రియల్‌టైమ్ బేసిస్ ఆధారంగా డాష్‌బోర్డు మీద పర్యవేక్షిస్తారు.
- అన్న క్యాంటీన్ ట్రస్టును ఏర్పాటు చేయడం జరుగుతుంది.

2.8 మెప్మా – కార్యకలాపాలు

ఉద్దేశ్యం : పట్టణ ప్రాంతాల్లో నివసిస్తున్న నిరుపేద ప్రజలు స్వయం పోషక పనుల సహాయంతో పేదరికంలో నుండి బయటకు వచ్చి సుస్థిరమైన ప్రణాళికతో తమ జీవన ప్రమాణాలను మెరుగుపర్చుకోవడం.

- గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడు గారి విజన్ ప్రకారం ప్రతి ఎస్‌హెచ్‌జి సభ్య కుటుంబానికి రూ. 1.2 లక్షల కంటే ఎక్కువ వార్షిక ఆదాయాన్ని లక్ష్యంగా పెట్టుకొని మెప్మా క్రింద పేర్కొన్న వ్యూహాన్ని పాటించాలి.
    - జీవనోపాధి / ఆదాయ కల్పన
    - ఆరోగ్యం మరియు పోషణ
    - విద్య
    - సామాజిక సురక్ష
- మెప్మా 20 లక్షల పట్టణ ప్రాంత పేద ప్రజలను క్రింది విధంగా సమీకరించింది.
    - 2 లక్షల ఎస్‌హెచ్‌జిలు
    - 8వేల స్లమ్ లెవెల్ ఫెడరేషన్‌లు (ఎస్‌ఎల్‌ఎఫ్)
    - 155 టౌన్ లెవెల్ ఫెడరేషన్‌లు (టిఎల్‌ఎఫ్)
- మోప్మా క్రింద పేర్కొన్న విషయాల ఆధారంగా ఒక పటిష్ఠమైన సామాజిక పెట్టుబడిని సృష్టించింది.
    - 8వేల ఎస్‌ఎల్‌ఎఫ్ రిసోర్సు పర్సన్‌లు
    - 1000 కమ్యూనిటీ రిసోర్సు పర్సన్‌లు
    - 155 టిఎల్‌ఎఫ్ రిసోర్సు పర్సన్‌లు
    - 500 బాహ్య సిఆర్‌పిలు (హిందీ, తమిళం, కన్నడ)
    - 375 మైక్రో ఎంటర్‌ప్రైజ్ కమ్యూనిటి కన్సల్టెంట్ (ఎంఇసిసి)
    - 450 హెల్త్ రిసోర్సు పర్సన్‌లు
    - 350 ఎడ్యుకేషన్ రిసోర్సు పర్సన్‌లు
    - 1000 హౌసింగ్ రిసోర్సు పర్సన్‌లు
    - 260 ఆడిట్ రిసోర్పు పర్సన్‌లు
    - 550 కళ్యాణ మిత్రలు
    - 310 భీమా మిత్రలు
- 8వేల ఎస్‌ఎల్‌ఎఫ్ / టిఎల్‌ఎఫ్ రిసోర్సు పర్సన్‌లకు ప్రతిభ ఆధారిత గౌరవ వేతనం.
- ఎస్‌హెచ్‌జిలు మరియు వాటి ఫెడరేషన్‌లను బలపరిచేందుకు సిఆర్‌పి వ్యూహం.

2.8.1 2014-18 కాలంలో సాధించిన విజయాలు

జీవనోపాధి / ఆదాయ కల్పన

- 18.00 లక్షల ఎస్‌హెచ్‌జి సభ్యుల ద్వారా ఫ్యామిలీ బిజినెస్ ప్లాన్‌లు (ఎఫ్‌బిపి) తయారు చేయడం.
- (గత నాలుగేళ్ళలో) రూ. 13,925.23 కోట్ల నిధుల సమీకరణ క్రింది విధంగా జరిగింది :
- బ్యాంకు లింకేజి (గత నాలుగేళ్ళు) ద్వారా రూ. 11,333.50 కోట్లు
- పసుపు కుంకుమ (పెట్టుబడి నిధి)గా రూ. 1,568.70 కోట్లు
- వడ్డీ లేని రుణాలు (విఎల్ఆర్)గా రూ. 472.27 కోట్లు
- స్త్రీ నిధిగా రూ. 550.75 కోట్లు

ఇలా ఉండగా 2007-14లో రూ. 5,591,82 కోట్లు మాత్రమే సమీకరించబడ్డాయి.

- **ఆదాయ జనిత కార్యకలాపాలను ఉపయోగించుకోవటం.**
- 2014లో 49% మాత్రమే కాగా 2017లో ఇది 68%కు పెరిగింది.
- ఎస్‌హెచ్‌జి కుటుంబం యొక్క సగటు ఆదాయం
- ఎపిపిసి చేపట్టిన జీవనోపాధి మరియు శాంపిల్ సర్వే ఆధారంగా అక్టోబర్ 2018 నాటికి తరూ. 84,670 వార్షికం
- 2014లో ప్రతి సంవత్సరం రూ. 36,000 (ఎపిఐటిసిఓ సర్వే ఆధారంగా)
- 12.95 లక్షల సభ్యులు స్వయం ఉపాధి కార్యకలాపాలను చేపట్టేందుకు సహాయాన్ని పొందారు.
- అక్టోబర్ 2018 - జీవనోపాధి డేటా ప్రకారం 10.79 లక్షల ఎస్‌హెచ్‌జి కుటుంబాలు. సంవత్సరానికి 1.2 లక్షల వార్షిక ఆదాయం పొందేందుకు సహకారం అందిస్తున్నాయి.
- నైపుణ్య శిక్షణ / నైపుణ్యాభివృద్ధి ఆధారంగా స్వయం ఉపాది మరియు ఉద్యోగాలు పొందుతున్నారు.
- 1,55,231 (స్వయంగా - 95,524, కూలీ - 59,207 యువకులకు ట్రైనింగ్ ఇవ్వబడింది.)
- 1,24,297 సభ్యులను స్వయం లేదా వేతన ఉద్యోగాల్లో స్థానం కల్పించడం.
- అర్బన్ స్ట్రీట్ వెండర్లకు చేయూత (ఎస్‌యుఎస్‌వి).
- 71,663 చిరువ్యాపరస్థులను గుర్తించి వారిని క్రమబద్ధీకరించారు.
- 57,882 మందికి గుర్తింపు కార్డులు ఇచ్చారు.

ఆరోగ్య మరియు పోషణ

- 1.20 లక్షల కంటే ఎక్కువ మందిని సమీకరించి అవయవదాన సంకల్పం చేసేందుకు ప్రోత్సహించడం – ఇండియా బుక్ ఆఫ్ రికార్డ్.
- 5.26 లక్షల సభ్యులకు గ్లోబల్ హాండ్ వాషింగ్ డే మీద అవగాహన కల్పించడం జరిగింది.
- లక్షమంది మనుషులకు రుతుకాల పరిశుభ్రత, బ్లడ్ క్యాన్సర్ మరియు సర్వైకల్ కాన్సర్ మీద అవగాహన కల్పించారు.
- 4.12 లక్షల గృహాలలో కిచెన్ మరియు టెర్రస్ గార్డెన్ పెంచేందుకు ప్రోత్సాహం కల్పించారు.
- లక్ష మంది మెప్మా సభ్యులు పలకరింపు కార్యక్రమంలో పాల్గొని 100 శాతం టీకాలు, ఎస్ఎఎం (సివియర్ ఎక్యూట్ మాల్ న్యూట్రిషన్) మరియు ఎంఎఎం (మోడరేట్ ఎక్యూట్ మాల్ న్యూట్రిషన్) పిల్లలను గుర్తించుట
- 450 హెల్త్ రిసోర్సు పర్సన్‌లు ప్రభుత్వ ఆరోగ్య సేవలు మరియు పట్టణ పేద ప్రజల మధ్య దూరాన్ని తగ్గించేందుకు నిరంతరాయంగా కృషి చేస్తున్నారు.
- లైన్ డిపార్ట్‌మెంట్లతో సమన్వయ పర్చుకొని 4,49,333 పట్టణపేద ప్రజలకు ఆరోగ్య సేవలు అందించడానికి 2,970 ఆరోగ్య శిభిరాలను నిర్వహించారు.
- పైలెట్ బేసిస్ మీద వెయ్యి మందికి మాస్టర్ హెల్త్ చెకప్‌ను పూర్తిచేశారు.
- 1,486 ఎస్‌హెచ్‌జి సభ్యులు క్యాటరింగ్ శిక్షణను పొందారు.
- 2,860 న్యూట్రీ షాప్‌లను స్థాపించారు.

➢ **సామాజిక రక్షణ**

- చంద్రన్న భీమా క్రింద 40.00 లక్షల సభ్యులు నమోదయ్యారు.
- 3.10 లక్షల పిల్లలకు స్కాలర్‌షిప్‌లు ఇవ్వబడ్డాయి.
- చంద్రన్న పెళ్ళి కానుక (సిపికె) క్రింద 17,338 సభ్యులు నమోదయ్యారు.

➢ **పట్టణ నిరాశ్రయులకు ఆశ్రయం కల్పించుట (ఎస్‌యుహెచ్)**

- 106 ఆశ్రయాలకు ఆమోదం లభించినది
- 3,200 మంది నిరాశ్రయులకు ఆశ్రయం కల్పిస్తూ 66 ఎస్‌యుహెచ్‌లు పనిచేస్తున్నాయి.

➢ **విద్య**

- ఓపెన్ పాఠశాలల ద్వారా ఎస్‌హెచ్‌జి సభ్యులను పై చదువులకు ప్రోత్సహించేందుకు 350 మంది ఎడ్యుకేషన్ రిసోర్సు పర్సన్‌లు పనిచేస్తున్నారు.
- 12,650 మంది మహిళలు పై చదువుల కొరకు నమోదు చేసుకొన్నారు.

- ♦ 21,700 మంది పిల్లలు మున్సిపల్ స్కూళ్ళలో నమోదయ్యారు.
- ♦ ఎస్‌హెచ్‌జి సభ్యులందరినీ ఫిజికల్ మరియు డిజిటల్ అక్షరాస్యత వైపు ప్రోత్సహించుట
- ♦ 2018-19 మధ్య ఎస్‌హెచ్‌జి సభ్యులందరికీ ఆర్థిక అక్షరాస్యత శిక్షణను రూపొందించడం.

2.9 నగరాలలో వినూత్న కార్యక్రమాలు

2.9.1 హాపీ సండే కార్యక్రమాలు

- ♦ పట్టణ ప్రజల జీవన ప్రమాణాలను మెరుగుపరిచేందుకు ప్రజలు ఒకచోట సమీకరణ అవడానికి మరియు లివింగ్ స్ట్రీట్స్ అభివృద్ధి పర్చడానికి ప్రారంభించబడిన ఒక నూతన కార్యక్రమం.
- ♦ ప్రతి ఆదివారం 6 నుండి 9 గంటల వరకు ముందుగా నిర్ధారించబడిన రోడ్లను బ్లాక్ చేసి అక్కడ అన్నిరకాలైన సాంస్కృతిక క్రీడా కార్యక్రమాలు, యోగాలాంటివి చేపడతారు.
- ♦ దీనిపై ప్రజల స్పందన చాలా సానుకూలంగా మరియు ప్రోత్సహకరంగా ఉండటం వల్ల ఈ కార్యక్రమం విజయవంతంగా కొనసాగుతోంది.

2.9.2 పోస్టర్ రహిత యుఎల్‌బిలు

- ➢ అన్ని యుఎల్‌బిలలో పోస్టర్ల బెడదను నివారించి నగరానికి ఒక కొత్త రూపాన్ని ఇచ్చేందుకు ప్రారంభించబడిన మరో నూతన కార్యక్రమం :
- ➢ ఈ కార్యక్రమంలో భాగంగా పబ్లిక్ మరియు ప్రైవేటు గోడలు, ప్రభుత్వ భవనాలు, రోడ్డు డివైడర్లు, అండర్ బ్రిడ్జిలు / ఓవర్ బ్రిడ్జిలు / లో బ్రిడ్జిలు లాంటి ప్రాంతాల్లో వాల్ పెయింటింగ్ కార్యక్రమాలను చేపట్టడం జరిగింది.

2.9.3 ఎబిసి మరియు ఎఆర్‌వి కార్యక్రమం

- ➢ అన్ని యుఎల్‌బిలలో వీధికుక్కల బెడదని నివారించి, వాటి పునరుత్పత్తిని నియంత్రించి మరియు యాంటీ రాబిస్ టీకా కార్యక్రమం చేపట్టడం ఈ కార్యక్రమం యొక్క ఉద్దేశ్యం.
- ➢ ఒక మొబైల్ యాప్‌ని అభివృద్ధి చేసి దాని సిడిఎంఎ వెబ్‌సైట్‌కు అనుసంధాన పర్చడం. వీధి కుక్కలను పట్టుకోవడం వాటికి స్టెరలైజేషన్ / టీకాలు వేయడం మరియు తిరిగి వాటిని వదిలివేయడం వంటి కార్యకలాపాలన్నింటిని యాప్ ద్వారా పర్యవేక్షించడం జరుగుతోంది.
- ➢ 1,70,033 కుక్కలను సర్వే ద్వారా గుర్తించి వాటిలో 1,44,093 (84.74%) కుక్కలకు ఆపరేషన్ చేసి వాక్సినేషన్ చేయడం జరిగింది.

2.9.4 పందుల బెడదను నియంత్రించుట

- ➢ పట్టణ ప్రాంతాలలో పందుల బెడద నుండి రక్షణ కల్పించి ప్రజల ఆరోగ్యం నిమిత్తం ఒక యాక్షన్ ప్లాన్‌ను తయారు చేసి అమలు పర్చడం జరుగుతోంది.
- ➢ పందుల పెంపకందార్లకు 40 యుఎల్‌బిలలో యుఎల్‌బి పరిధి బయట అనుకూలమైన స్థలాలను ప్రత్యామ్నాయంగా ఎంపిక చేయడం జరిగింది.

- అనంతపురం మున్సిపల్ కార్పోరేషన్‌లో చేపట్టిన "ప్రాజెక్టు వరాహా"ని (పందుల హాస్టల్) ఆదర్శంగా తీసుకొని మిగిలిన మున్సిపాల్టీలు / నగర పంచాయితీల్లో పందుల హాస్టళ్ళ నిర్మాణం కొరకు రూ. 30 లక్షల చొప్పున మరియు మున్సిపల్ కార్పోరేషన్‌లకు రూ. 40 లక్షల చొప్పున నిధులు మంజూరు చేయుట జరిగింది.

3. సాధించిన విజయాలు

రాష్ట్రప్రభుత్వం చేస్తున్న నిరంతర కృషి ఫలితంగా ఎంఎ & యుడి డిపార్ట్‌మెంట్ జాతీయ స్థాయిలో కూడా ఉన్నత శిఖరాలను అందుకుంటుందని చెప్పడానికి క్రింది పేర్కొన్న విజయాలే సాక్ష్యం.

- **అమృత్ ప్రాజెక్టు అమలులో దేశంలోనే మొదటి స్థానం**

(అమృత్ మిషన్ – లక్షపైబడి జనాభా కలిగిన పట్టణాలలో మౌలిక సదుపాయాల కల్పనకు కేంద్ర ప్రభుత్వం చేపట్టిన ఒక విన్నూత్న కార్యక్రమం)

- పిఎంఎవైలో భాగంగా పట్టణ గృహకల్పన కార్యక్రమం అమలు పర్చడంలో దేశంలోనే మొదటి స్థానం.

(పిఎంఎవై – ఇది పట్టణ ప్రాంతాల్లో ప్రభుత్వ సబ్సిడీ ద్వారా గృహకల్పనకు కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన ఒక వినూత్న కార్యక్రమం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అవసరం మేరకు నిధులు విడుదల చేయడం మరియు ప్రాజెక్టు అమలు చేయడంలో దేశంలోనే మొదటి స్థానంలో నిలిచింది)

- ఎన్‌యుఎల్ఎం అమలులో దేశంలోనే మొదటి స్థానం.

(ఎన్‌యుఎల్ఎం – నేషనల్ అర్బన్ లైవ్లీ హుడ్ మిషన్ – కేంద్రప్రభుత్వం పట్టణ ప్రాంత ప్రజలకు ఉపాధి అవకాశాలు కల్పించేందుకు ప్రారంభించిన మిషన్)

- స్మార్ట్ నగరాల పథకం అమలు చేయడంలో దేశంలోనే రెండవ స్థానంలో నిలిచింది.

- మొత్తం 110 యుఎల్‌బిలకు ఇఆర్‌పి సొల్యూషన్‌లు కల్పించడంలో దేశంలోనే మొదటి స్థానంలో నిలిచింది.

- మొత్తం 110 యుఎల్‌బిలలో డిడిఎన్ అమలు పర్చడంలో దేశంలోనే మొదటి స్థానంలో నిలిచింది.

(డిజిటల్ డోర్ నెంబర్ – ఇళ్ళకు ఆదార్ – ప్రత్యేకమైన క్యూఆర్ కోడ్ కలిగిన శాస్త్రీయ డోర్ నెంబరింగ్ వ్యవస్థను పట్టణాల్లోని అన్ని గృహాలకు అమలు చేయడం)

- మొత్తం 110 యుఎల్‌బిలను కవర్ చేస్తూ జిఐఎస్ ఆధారిత మ్యాప్‌లను తయారు చేయడంలో దేశంలోనే మొదటి స్థానంలో నిలిచింది.

(దాదాపు గా 100 పొరలను కవర్ చేస్తూ)

- మొత్తం 110 యుఎల్‌బి లలో డిపిఎంఎస్ అమలులో దేశంలోనే మొదటి స్థానంలో నిలిచింది.

(డెవలప్‌మెంట్ పర్మిషన్ మేనేజ్‌మెంట్ సిస్టమ్ – రాష్ట్రమంతటా భవనాల అనుమతుల కొరకు ఒక పరిపూర్ణమైన వెబ్ ఆదారిత ఆటోమేటిక్ వ్యవస్థను అభివృద్ధి పర్చడం.

- మొత్తం 110 యుఎల్‌బిలకు జియో పోర్టల్ అభివృద్ధి పర్చడంలో దేశంలోనే మొదటి స్థానంలో నిలిచింది.

- వివిధ కార్యకలాపాలను మానవ రహిత డ్రోన్ల సహాయంతో పర్యవేక్షించడంలో దేశంలోనే మొదటి స్థానంలో నిలిచింది.

- అన్ని యుఎల్‌బిలలో ఘన వ్యర్థ పదార్థ నిర్వహణ కార్యక్రమానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం విడుదల చేసిన ఎస్‌డబ్ల్యుఎం నిబంధనలు, 2016 ఆధారంగా కార్యకలాపాల నిర్దేశకాలను విడుదల చేయడంలో దేశంలోనే మొదటి స్థానంలో నిలిచింది.

- రియల్ టైమ్ మానిటరింగ్ సిస్టమ్ (ఆర్‌టిఎంఎస్)ని అభివృద్ధి పర్చడంలో దేశంలోనే మొదటి స్థానంలో నిలిచింది. దీని ద్వారా సిబ్బంది హాజరు దగ్గర నుండి వ్యర్థపదార్థాలను తరలించే పనుల వరకు అన్ని రకాల ఎస్‌డబ్ల్యుఎం కార్యకలాపాలను ఎల్‌ఓటి పరికరాలు మరియు ఐసిటి అప్లికేషన్లను ఉపయోగించి రియల్ టైమ్ ఆధారంగా ట్రాకింగ్ చేయడం జరుగుతుంది.

- అన్ని పట్టణాల్లో సాంప్రదాయ వీధి దీపాలను ఎల్‌ఇడి దీపాలతో పునరుద్దరించడంతో దేశంలోనే మొదటి స్థానంలో నిలిచింది.

- దేశంలోనే బహిరంగ మల విసర్జన రహిత రాష్ట్రంగా ప్రకటించిన మొదటి రాష్ట్రంగా నిలిచింది.

- ఎంఎ & యుడి శాఖ యొక్క వివిధ విభాగాలు చేపట్టే కార్యక్రమాలను పర్యవేక్షించి నియంత్రించడానికి కమాండ్ కమ్యూనికేషన్ సెంటర్ ను స్థాపించిన మొదటి రాష్ట్రం.

- యుఎల్‌బిలలో వీధికుక్కల పునరుత్పత్తి నియంత్రణ మరియు యాంటీ రాబిస్ వ్యాక్సిన్ కార్యక్రమాలను పర్యవేక్షించడానికి ఒక యాప్ తయారు చేసిన మొదటి రాష్ట్రంగా నిలిచింది.

- స్వచ్ సర్వేక్షన్ 2018లో భాగంగా ప్రకటించిన అత్యుత్తమ 10 యుఎల్‌డిలలో విజయవాడ, తిరుపతి మరియు విశాఖపట్టణం చోటు సంపాదించాయి.

4 పురస్కారాలు

క్ర. సంఖ్య	పురస్కారం పేరు	పురస్కారం పుచ్చుకున్నవారు	పురస్కారం ఇచ్చినవారు	పురస్కారం ఇచ్చినతేది	పురస్కారం అందుకున్న అత్యుత్తమ ప్రతిభకు
1	అమృత్ రిఫామ్స్ ఇన్‌సెంటివ్ క్లెయిమ్	ఎపియుఎఫ్ఐడిసి లిమిటెడ్	ఎంఓహెచ్‌యుపిఎ	23.6.2017	2016-17లో సంస్కరణల అమలులో 96.56% విజయాన్ని సాధించడం
2	జెమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా అవార్డు	డిఎంఎ	సిఓఇయుఎస్ ఏజ్ కన్సల్టింగ్	13.6.2018	ఈ-మున్సిపాలిటీ ఆంధ్రప్రదేశ్
3	ఎబిసి మరియు ఎఆర్‌వి అమలులో అత్యుత్తమ కృషి	డిఎంఎ	ఫెడరేషన్ ఆఫ్ ఇండియన్ యానిమల్ ప్రొటెక్షన్ ఆర్గనైజేషన్ ముంబాయి	22.10.2016	ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఎబిసి మరియు ఎఆర్‌వి అమలు పర్చడంలో అత్యుత్తమ కృషి
4	ఎనర్జీ ఎఫిషియన్సీ ప్రాజెక్టుల అమలు	జివిఎంసి	కేంద్ర విద్యుత్ శాఖ	2015	ఎల్‌ఇడి విద్యుదీకరణ

5	విద్యుత్ పునరుత్పత్తి	జివిఎంసి	కేంద్రప్రభుత్వ విద్యుత్‌శాఖ	2015	ఎల్ఇడి విద్యుదీకరణ
6	స్వచ్ సర్వేక్షన్ 2016 పురస్కారాలు	జివిఎంసి	ఎంఓహెచ్‌యుఎ	1.6.2016	స్వచ్ఛ్ భారత అభియాన్
7	స్వచ్ సర్వేక్షన్ 2017 పురస్కారాలు	జివిఎంసి	ఎంఓహెచ్‌యుఎ	1.6.2017	స్వచ్ఛ్ భారత అభియాన్
8	స్వచ్ సర్వేక్షన్ 2018 పురస్కారాలు	జివిఎంసి	ఎంఓహెచ్‌యుఎ	23.6.2018	స్వచ్ఛ్ భారత అభియాన్
9	స్వచ్ సర్వేక్షన్ 2018 పురస్కారాలు	విజయవాడ	ఎంఓహెచ్‌యుఎ	23.6.2018	భారత దేశంలో అతిపెద్ద పరిశుభ్రమైన పట్టణం. (మిలియన్+ జనాభా కలిగిన నగరాల్లో) మొత్తం యుఎల్‌బిలలో దేశంలోనే 5వ అతి పారిశుధ్య పట్టణం
10	స్వచ్ సర్వేక్షన్ 2017 పురస్కారాలు	విజయవాడ	ఎంఓహెచ్‌యుఎ	4.5.2017	దేశంలో 19వ ర్యాంక్
11	(ఎస్‌కెఓసిహెచ్) స్కాచ్ ఆర్డర్ ఆఫ్ మెరిట్ 2018	విజయవాడ	స్కాచ్ సంస్థ	22.6.2018	అర్ధ, భూగర్భ, వ్యర్థ పదార్థ, సేకరణ బుట్టలను స్థాపించడం మరియు వ్యర్థపదార్థాల సేకరణ బుట్టల పనితీరుని సిసి కెమెరాల ద్వారా పర్యవేక్షించడం.
12	స్కాచ్ (ఎస్‌కెఓసిహెచ్)స్మార్ గవర్నెన్స్ పురస్కారాలు 2016 సృజనాత్మకమైన, అత్యుత్తమ కార్యక్రమాలకై ఐదు పురస్కారాలు	విజయవాడ	స్కాచ్ సంస్థ	2.10.2016	1.సోలార్‌సిటీ, 2.డిజిటల్ డోర్‌నెంబరింగ్ సిస్టం (డిడిఎన్‌ఎస్), 3.డిపిఎంఎస్ 4. ఆధార్ ఆదారిత బయో మెట్రిక్ హాజరు వ్యవస్థ (ఎఇడిఎఎస్) 5.విఎంసి స్మార్ట్ సిటీ మొబైల్‌యాప్

13	స్కాచ్ పురస్కారం	కర్నూలు	స్కాచ్ సంస్థ	22.6.2018	అంగన్‌వాడీ కేంద్రాల ఆధునీకీకరణ మరియు అప్‌గ్రేడేషన్, సేవలు అందించడంలో వేగాన్ని పెంచడం.
14	స్కాచ్ పురస్కారం	కర్నూలు	స్కాచ్ సంస్థ	22.9.2015	హ్యాపీ సండే మరియు పోస్టర్ రహిత పట్టణ కార్యక్రమం
15	స్కాచ్ పురస్కారం	కర్నూలు	స్కాచ్ సంస్థ	22.9.2015	వైర్‌లెస్ రేడియో టెక్నాలజీని ఉపయోగించి సెంట్రలైజ్డ్ ఐపి ఆధారిత సిపి టివి పర్యవేక్షణ
16	స్వచ్ సర్వేక్షన్ 2017 పురస్కారాలు	తిరుపతి	స్వచ్ భారత్ కార్పోరేషన్ న్యూఢిల్లీ	8.5.2017	స్వచ్ సర్వేక్షన్‌లో జాతీయ స్థాయిలో 9వ ర్యాంకు మరియు 2 నుండి 10 లక్షల విభాగంలో మొదటి ర్యాంకు
17	స్వచ్ సర్వేక్షన్ 2018	తిరుపతి	స్వచ్ భారత్ కార్పోరేషన్ న్యూఢిల్లీ	23.6.2018	స్వచ్ సర్వేక్షన్‌లో జాతీయ స్థాయిలో 6వ ర్యాంకు మరియు 1 నుండి 3 లక్షల జనాభా విభాగంలో ఘన వ్యర్థ పదార్థ నిర్వహణలో మొదట ర్యాంకు
18	7వ ఐకాన్ ఎస్‌డబ్ల్యుఎం 2017 పురస్కారం	తాడిపత్రి	ఐఎస్‌డబ్ల్యుఎంఎడబ్ల్యు సంస్థ, జాదవ్‌పూర్	15.12.2017	డంప్‌యార్డ్ పునర్‌నిర్మాణం మరియు సిమెంట్ ఫ్యాక్టరీలలో మున్సిపల్ ఘన వ్యర్థ పదార్థాలను ఉపయోగించడంలో అత్యుత్తమ ప్రగతిని కనబర్చడం
19	ఇంటర్నేషనల్ అవార్డ్ ఫర్ ఎక్స్‌లెన్స్ ఇన్ వేస్ట్ మేనేజ్‌మెంట్	తాడిపత్రి	హ్యాంబర్గ్ & గ్లోమన్ అకాడమీ, జర్మనీ	24.2.2018	వ్యర్థ పదార్థ నిర్వహణ
20	జెసిబి క్లీన్ ఎర్త్ అవార్డ్ 2015	తాడిపత్రి	మెంబర్, నేషనల్ టాస్క్‌ఫోర్సు ఆన్ ఎంఎఫ్‌డబ్ల్యు మేనేజ్ మెంట్ అండ్ ఎపి టిడిసి	9.10.2016	మున్సిపాలిటీలలో ఘన వ్యర్థ పదార్థాల నిర్వహణ.

21	లిమ్కాబుక్ ఆఫ్ రికార్డ్ నేషనల్ రికార్డు	తాడిపత్రి	ఎడిటర్, లిమ్కా బుక్ ఆఫ్ రికార్డు	28.4.2017	యుఎల్‌బిల సమగ్ర ప్రగతి
22	స్వచ్ సిటీ అవార్డు 2017	తాడిపత్రి	ఎంఓహెచ్‌యుఎ	4.5.2017	2 లక్షల కంటే తక్కువ జనాభా కలిగిన విభాగంలో సౌత్‌జోన్‌లో అత్యంత ప్రగతిశీల పట్టణం
23	సర్టిఫికెట్ ఆఫ్ అవార్డు	తాడిపత్రి	ఎలక్షన్ కమీషన్ ఆఫ్ ఇండియా	25.1.2018	నేషనల్ ఓటర్స్ డే 25.1.2018 సందర్భంగా అత్యుత్తమ ఎఇఆర్ఓ
24	సర్టిఫికెట్ ఆఫ్ మెరిట్ 2018	తాడిపత్రి	స్మార్ట్ సిటీస్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఇండియా	23.3.2018	ఇంటింటా స్మార్ట్ ఘన వ్యర్థ పదార్థ నిర్వహణ ప్రాజెక్టు
25	స్మార్ట్‌సిటీస్ రోల్ ఆఫ్ ఆనర్ అవార్డు	తాడిపత్రి	స్మార్ట్ సిటీస్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఇండియా	23.3.2018	అమృత్ పట్టణాలు
26	స్కాచ్ అవార్డు ప్లాటినం	తాడిపత్రి	స్కాచ్ సంస్థ	9.9.2017	పర్యావరణ సంరక్షణ
27	స్వచ్ భారత్ అవార్డు 2017	తాడిపత్రి	స్కాచ్ సంస్థ	9.9.2017	యుఎల్‌బిల సమగ్ర ప్రగతి
28	స్కాచ్ అవార్డ్ గోల్డ్ స్మార్ట్ సిటీ అవార్డ్ 2017	తాడిపత్రి	స్కాచ్ సంస్థ	9.9.2017	మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి
29	స్కాచ్ అవార్డు గోల్డ్ 2016	తాడిపత్రి	స్కాచ్ సంస్థ	9.9.2017	ఎస్‌డబ్ల్యుఎమ్ సేకరణ మరియు రవాణా
30	స్కాచ్ ఆర్డర్ ఆఫ్ మెరిట్ కాపర్	తాడిపత్రి	స్కాచ్ గ్రూప్	8.9.2017	పర్యావరణ పరిరక్షణ
31	స్కాచ్ ఆర్డర్ ఆఫ్ మెరిట్ సిల్వర్	తాడిపత్రి	స్కాచ్ గ్రూప్	8.9.2017	గృహనిర్మాణం
32	స్కాచ్ ఆర్డర్ ఆఫ్ మెరిట్ సిల్వర్	తాడిపత్రి	స్కాచ్ గ్రూప్	8.9.2017	ఎస్‌డబ్ల్యుఎమ్ సేకరణ
33	స్కాచ్ ఆర్డర్ ఆఫ్ మెరిట్ సిల్వర్	తాడిపత్రి	స్కాచ్ గ్రూప్	8.9.2017	మరియు రవాణా బహిరంగ మలవిసర్జన నివారణ మరియు రవాణా
34	స్కాచ్ ఆర్డర్ ఆఫ్ మెరిట్ 2017	తాడిపత్రి	స్కాచ్ గ్రూప్	8.9.2017	ఐఐహెచ్ఎల్ నిర్మాణం

35	స్కాచ్ ఆర్డర్ ఆఫ్ మెరిట్ 2017	తాడిపత్రి	స్కాచ్ గ్రూప్	8.9.2017	మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి
36	స్కాచ్ ఆర్డర్ ఆఫ్ మెరిట్ 2017	తాడిపత్రి	స్కాచ్ గ్రూప్	8.9.2017	ఈ ఆఫీసు
37	స్కాచ్ ఆర్డర్ ఆఫ్ మెరిట్ 2017	తాడిపత్రి	స్కాచ్ గ్రూప్	8.9.2017	పాఠశాల విద్య
38	స్కాచ్ ఆర్డర్ ఆఫ్ మెరిట్ కాంస్యం	తాడిపత్రి	స్కాచ్ గ్రూప్	22.6.2018	మురుగు నీరు (ద్రవ్యపదార్థాల నిర్వహణ)
39	స్కాచ్ ఆర్డర్ ఆఫ్ మెరిట్ కాంస్యం	తాడిపత్రి	స్కాచ్ గ్రూప్	22.6.2018	వితంతు పెన్షన్లు
40	స్కాచ్ ఆర్డర్ ఆఫ్ మెరిట్ కాంస్యం	తాడిపత్రి	స్కాచ్ గ్రూప్	22.6.2018	ఆస్తిపన్ను
41	స్కాచ్ ఆర్డర్ ఆఫ్ మెరిట్ కాంస్యం	తాడిపత్రి	స్కాచ్ గ్రూప్	22.6.2018	పాఠశాల విద్య
42	స్కాచ్ ఆర్డర్ ఆఫ్ మెరిట్ కాంస్యం	తాడిపత్రి	స్కాచ్ గ్రూప్	22.6.2018	మౌలిస సదుపాయాల అభివృద్ధి
43	స్కాచ్ ఆర్డర్ ఆఫ్ మెరిట్ కాంస్యం	తాడిపత్రి	స్కాచ్ గ్రూప్	22.6.2018	ఈ – ఆఫీసు
44	స్కాచ్ ఆర్డర్ ఆఫ్ మెరిట్ కాంస్యం	తాడిపత్రి	స్కాచ్ గ్రూప్	22.6.2018	స్వచ్ భారత్
45	స్కాచ్ ఆర్డర్ ఆఫ్ మెరిట్ కాంస్యం	తాడిపత్రి	స్కాచ్ గ్రూప్	22.6.2018	ఘన వ్యర్థపదార్ద నిర్వహణ
46	స్కాచ్ ఆర్డర్ ఆఫ్ మెరిట్ కాంస్యం	తాడిపత్రి	స్కాచ్ గ్రూప్	08.09.2017	స్కాచ్ స్మార్ట్ సిటీ అవార్డ్ 2017 అండ్ స్వచ్ భారత్ అవార్డ్ 2017

5 భవిష్యత్ ప్రణాళిక :

నివాసయోగ్య నగరాల అభివృద్ధి

పట్టణీకరణవైపు మొగ్గుచూపుతున్న ప్రపంచ పోకడకు ఆంధ్రప్రదేశ్ అద్దం పడుతుంది. ఇది భారతదేశంలోనే అత్యంత వేగంగా పట్టణీకరణ చెందుతున్న రాష్ట్రాల్లో ఒకటి. పుర పరిపాలన మరియు పట్టణాభివృద్ధి శాఖ ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని వివిధ పట్టణాలు, యుఎల్‌బిలలో పట్టణ పరిపాలనలో విప్లవాత్మకమైన మార్పును తీసుకవచ్చే దిశగా అనేక రకాలైన ప్రాజెక్టులు మరియు కార్యకలాపాలతో ముందుకు వస్తుంది.

నివాసయోగ్య ప్రాంతాల పరికల్పనలో ఎదురవుతున్న సవాళ్ళను అధిగమించే దిశలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ఇప్పటివరకు చాలా ముందడుగు వేసింది. జీవసూచికలను క్రింది విధంగా మెరుగుపర్చుకున్నది.

- **సంస్థాపరమైన పిల్లర్ :** పట్టణాలలో మెరుగైన మౌలిక సదుపాయాలు మరియు సేవలు అందించడానికి వాటికి ప్రభావవంతమైన ప్రగతిశీల సంస్థలు కావాలి. ఇటువంటి సంస్థాగత మూల స్థంబాలలో విజయవాడ 13.86 మార్కులతో దేశంలోనే 9వ స్థానంలో నిలిచింది. 13.63 స్కోర్‌తో విశాఖపట్టణం 10వ స్థానంలో నిలిచింది. ఈ సూచికలో జాతీయ సగటు స్కోరు 25 మార్కులకు 9.15 మార్కులుగా నమోదైంది.

- **ఆర్ధిక మూలస్థంభం :** నగర స్థానిక సంస్థల సమగ్రాభివృద్ధి కోసం దాని ఆదాయ వనరులను పెంచుకొనే దిశగా అన్ని రకాల వ్యాపారాలు మరియు కార్యకలాపాలలో సంపూర్ణమైన అభివృద్ధి కనిపించాలి. ఈ సూచికలో 3.16 స్కోర్‌తో విజయవాడ 10వ స్థానంలో నిలిచింది. ఇక్కడ జాతీయ సగటు స్కోరు 5 మార్కులకు గాను 2.17గాఉన్నది.

- **సామాజిక మూలస్థంభం :** హాస్పటల్‌లు ప్రజారోగ్య సేవలు, ప్రాధమిక మరియు మాధ్యమిక పాఠశాలలు, సాంస్కృతిక మరియు క్రీడా కార్యక్రమాలు మరియు అత్యవసర సేవలు అందించడం దీని క్రిందకు వస్తాయి. ప్రజలందరి ఆరోగ్యం బలపడే విధంగా ఒక స్వచ్ఛమైన వాతావరణాన్ని నగరంలో సృష్టించాలి. ఈ ఉప సూచికలో 15.18 స్కోర్‌తో విజయవాడ 8వ స్థానాన్ని దక్కించుకుంది. 18.8 మార్కుల స్కోరుతో ఈ ఉప సూచికలో తిరుపతి మొదటి స్థానంలో నిలిచింది. ఈ ఉప సూచికలో జాతీయ సగటు స్కోరు 25 మార్కులకు గాను 10.92 మార్కులు.

- **భౌతిక మూలస్థంభం :** దీనిలో గృహనిర్మాణం ప్రజాప్రదేశాలలో అనుమతించడం, నీరు మరియు విద్యుత్ సరఫరా, పరిశుభ్రత మరియు జనాభా నియంత్రణ వస్తాయి. ఈ ఉప సూచికలో నగరంలో వాస్తవంగా సేవల పనితీరు మరియు పథకాలను మరింత మెరుగుగా అమలు పరిచే విధానాలను దృష్టిలోకి తీసుకొంటారు. ఇందులో 19.68 స్కోరుతో తిరుపతి మొదటి స్థానంలో నిలువగా 19.61 స్కోర్‌తో విశాఖపట్టణం 10వ స్థానంలో నిలిచింది. ఈ సూచికలో జాతీయ సగటు స్కోరు 45 మార్కులకు గాను 19.75 మార్కులు ఉన్నది.

110 పురపాలక మరియు పట్టణాభివృద్ధి శాఖ కూడా అనేక పట్టణాభివృద్ధి మిషన్లలో పాల్గొంటూ పట్టణాలను ఆర్ధికాభివృద్ధికి ఇంజన్‌గా తయారు చేసే దిశగా చర్యలు చేపడుతున్నాయి.

- స్మార్ట్ రోడ్లు / వీదులు
- స్మార్ట్ ఘనవ్యర్ధ పదార్ధ నిర్వహణ
- పరిశుభ్రత / మరుగుదొడ్లు
- సోలార్ పవర్ / సోలార్ పైకప్పులు
- సామాజిక విభాగం – స్మార్ట్ స్కూల్స్
- ఈ – గవర్నెన్స్, ఎన్ –గవర్నెన్స్ / మొబైల్ అప్లికేషన్లు సాధారణ చెల్లింపుల వ్యవస్థ తదితరములు

ఇటువంటి వివిధ రకాలైన అభివృద్ధి పథకాలు మరియు కార్యక్రమాల యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశ్యం పట్టణాలను మరింత నివాసయోగ్యంగా మార్చడమే మనముందున్న భవిష్యత్‌లో క్రింద పేర్కొన్న విషయాలపై దృష్టి పెట్టాల్సి ఉంది.

- ముఖ్యమైన మౌలిక సదుపాయాల కల్పన మరియు ప్రజలకు నాణ్యమైన జీవితాన్ని అందించడం
- స్మార్ట్ పరిష్కారాలను అమలు పర్చడం
- పచ్చని పరిశుభ్రమైన వాతావరణం

ఇదిలా ఉండగా 110 పురపాలక సంఘాలలో స్థానిక అభివృద్ధి, ప్రజల ఆకాంక్షలు మరియు మౌలిక సదుపాయాల సేవల మీదే అధిక దృష్టి పెడుతున్నారు. అవి

- నీరు
- విద్యుత్
- మురుగునీటి నిర్వహణ మరియు సమాచార అనుసంధానం
- భూగర్భ డ్రైనేజి వ్యవస్థ, మురుగునీటి శుద్ధీకరణ ప్లాంట్
- వరద నీరు పారుదల వ్యవస్థ
- సోలార్ వీధి దీపాలు
- విద్యుత్ పొదుపు భవనాలు
- హరిత మరియు నీలి ఆనంద నగరాలు
- క్లౌడ్ కనెక్టెడ్ రాపిడ్ ట్రాన్సిట్ వ్యవస్థలు
- విద్యుత్ చోరీని నివారించేందుకు స్మార్ట్ మీటర్లు కలిగిన భూగర్భ పవర్ గ్రిడ్
- డ్రోన్లను ఉపయోగించి కొత్తగా ఏర్పడుతున్న మురికివాడలను గుర్తించి వాటిని
- తొలగించుటకు అధికార వర్గాలు సత్వర చర్యలు చేపట్టడం.
- సుదీర్ఘ కాలం మన్నిక కలిగిన భవనములు డిజైన్ చేయుట మరియు నిర్మించుట, అత్యుత్తమ విధానంలో శక్తిని వినియోగించుట, తిరిగి ఉపయోగించు శక్తిని వినియోగించుట, తక్కువ శక్తిని వినియోగించే భవన నిర్మాణ సామాగ్రిని ఉపయోగించుట మొదలగునవి.

రానున్నకాలంలో రాష్ట్రంలోని అన్ని పురపాలక సంఘములలో పైన పేర్కొనబడిన వాటిలో గణనీయమైన ప్రగతిని సాధించుట కొరకు, క్రమ పద్ధతిలో ప్రణాళికలను రూపొందించి వాటిని అమలు చేయుట ద్వారా ప్రజలకు సుపరిపాలన అందించుటకు పుర పరిపాలన మరియు పట్టణాభివృద్ధి శాఖ కృషి చేస్తుంది.

❀❀❀❀